

Poština plačana v gotovini.

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 11

NOVEMBER 1938

LETO IX.

PRILOŽENA JE KNJIGA: ANGELA VODE, „SPOL IN USODA“, II. DEL

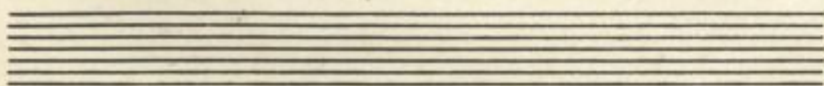
*Darila, ki prinašajo
veselje v Vaš dom!*

Praktičnih daril za božič se vsak razveseli. Pri nas dobite lepa darila, blago za obleke, za suknje, za perilo, za dame, gospode in otroke.

V posebnem oddelku za zavese in linolej dobite za Vaš dom različna pregrinjala, zavese, preproge, LINOLEJ in različno posteljnino. — Vse to dobite poceni pri

**A. & E. Skabernè
Ljubljana**

Odgovor na pismo brez podpisa

Prejeli smo pismo, v katerem se ena izmed naročnic najlepše zahvaljuje za vse dobre nasvete, ki jih dobi v «Ženi in domu». Ne zdi se ji pa prav, da so večkrat naši članki in odgovori vsaj po videzu taki, kakor bi se bali zameriti možem. Potem nas vprašuje, kako naj se žena lišpa, če ima trideset dni same skrbi, kako bo izhajala z malo plačo, in kako naj prepreči, da ji mož ne bo uhajal za drugimi ženskami iz «boljših hiš», za uradnicami, učiteljicami itd., s katerimi zapravlja denar in zdravje.

Odgovor. Na anonimna pisma navadno ne odgovarjamo. Ker pa je zgornje pismo pisano v takem tonu, da priča, da ga je naročnica pisala v skrajni živčni razdraženosti, je potrebno, da ji na tem mestu odgovorimo. Predvsem ji moramo povedati, da nam je že marsikatera naročnica pisala, zakaj v svojih člankih moške tako krivično obsojamo; torej ravno nasprotno temu, kar trdi anonimna dopisovalka.

Naša dolžnost je, da smo povsem objektivni. S samim zmerjanjem moških ne bomo izpreobrnili. Tudi s samim hujškanjem naročnic zoper može prav nič ne koristimo.

Dobro vemo, da mora žena prijeti za marsikatero delo, pri katerem prav gotovo ne more biti taka, kakor gospodična ob pisalnem stroju. So možje, ki jim je pogled na ženo, ki z žarečim, potnim obrazom umiva umazana tla ali z upognjenim hrbtom vlačí kurivo po strmih stopnicah, kakor živ očiitek: «Ko bi ti več zaslužil, pa bi mi ne bilo tega treba.» Bodimo pravične in priznajmo, da tudi možem naših dni ni poslano z rožicami. Že študentu ne, ki mu ob duhomornem študiju gloda v glavi misel: mar ima pomen, smisel, da si vse to ubijam v glavo? Bom mar dobil službo, ko končam? Tudi uradniku ni poslano z rožicami, še manj pa delavcu. Zahteve, ki se jim stavijo, so večje iz dneva v dan, in to moralne kakor tudi fizične. Plače pa vedno nižje in nižje, namesto da bi bile višje.

Vprašam Vas, za koliko se zviša moževa plača, če žena od prvega pa do enaintridesetega dne v mesecu možu leži v ušesih z neprestanim očitkom, da z njo ne more izhajati? So izjeme, da, in žen mučenic je na tem božjem svetu žal vse preveč. Žen mučenic, ki so priklenjene na moža, ki sodi vse drugam, kakor ob stran poštene iz dneva v dan garajoče žene, ki ji je mož le v pogubo, kakor je tudi v nesrečo njenim bednim otrokom. Ob takem možu je seveda vse prizadevanje zaman.

In zdaj vprašamo: Ali ni žena takega moža že dosti bedna, že dosti uboga? Naj ji mar s članki, ki razgaljajo in razčlenjujejo njeno mučeništvo, prikazujemo tragiko njenega življenja v še obupnejši luči, naj ji bolest in trpljenje še stopnjujemo?

Prav nobene koristi bi ne imela od njih. Ženska pa, ki je padla tako globoko, da se ne sramuje jesti in piti in veseljačiti za denar, ki je pritrigan lačnim ustom nebogljenih otrok, taka ne čita «Žene in doma». In tudi če bi ga čitala, bi se članku, ki njeno početje graja in obsoja, le pikro nasmejala.

In mož? Če ga ne ganejo objokane ženine oči in ne bleda, upadla lica bednih otrok, potem ga tudi ne bo izpreobrnil članek, pa naj bo spisan v še tako izbranih besedah ali še tako gromkih frazah. Čemu torej pisariti o tem?

«Bolje je preprečiti kakor lečiti», pravi že star pregovor. Takšno je pač življenje.

Ločena žena. Sem ločena žena in Vas prosim, da mi po-veste, ali kot taka lahko nosim poročni prstan ali ne.

U. G.

Odgovor: Prav vseeno je, ali ga nosite ali ne. To je stvar čisto zasebnega značaja, ki naj jo vsakdo reši po svojem naziranju in svojem občutku.

ELIDA MILA

— dobrota celo za
najobčutljivejšo kožo!

- Bogata mehka pena blagodejno vpliva na nežno kožo.
- Radi svoje izbrane sestavine polepšujejo polt in negujejo kožo.
- Obilni vonj ostane v milu do zadnjega ostanka in se še dolgo občuti na koži.

ELIDA
CVETIC
MILO

posebno blago in učinkovito —
čudovitega vonja

Iz zgodovine epidemičnih bolezni

Svetovna vojna nam je nekakšno merilo človeškega trpljenja in človeških grozot. Več ko 10 milijonov žrtev je bilo! Vojne so popolnoma pometle cele narode z zemeljskega površja. Slabši je podlegel močnejšemu, toda bila je tudi sila, ki si je podjarmila vse. Za velikim klanjem, ko je ostalo na tisoče gnijočih trupel na bojišču, so prihajale nalezljive bolezni, epidemije, ki jim je dal človek ime kuga.

Kuga je zahtevala milijonske žrtve. Samo zloglasna črna smrt je v nekaj letih pobrala okrog 20 milijonov Evropecev. Leta 182. po Kr. je na primer izgubila Italija tretjino prebivalcev, leta 512. so otoki v Sredozemskem morju popolnoma izumrli, leta 1092. so mnoge dežele izgubile več ko polovico ljudi. Antijohija je ostala brez ljudi. Samo križarjev je poginilo takrat okrog 200 tisoč. Najhuje je divjala črna kuga okoli leta 1347. V Evropo se je pripravljala več ko 10 let. Na Kitajskem je leta 1334. pomorila 5 milijonov ljudi in štiri leta pozneje še 4 milijone. Lakota in poplave so pomogle, da so se širile epidemije na zapad, v Grčijo, na Sar-

dinijo in v Italijo. Izumrla sta Damask in Bagdad, v Evropi je pobrala celo več vladarjev. Devet let pozneje se je kuga iznova pojavila. V francoskem Avignonu je pokosila pet kardinalov in do sto škofov, ki so se zbrali tam k cerkvenemu zboru. Te dve zadnji epidemiji sta uničili približno četrtino takratne Evrope, to je okrog 25 milijonov ljudi.

Črna kuga je bila najstrašnejša šiba človeštva, a vendarle bolj usmiljena kakor tako imenovani sveti ali peklenški ogenj in gobe ali lepra. Po poročilih je zlasti sveti ogenj, ki se je v Evropi prvič pojavil v desetem stoletju, prizadeval bolnikom grozne bolečine. Človeški udje so počrneli in polagoma odpadali. Moralno stanje revežev je bilo strašno, zakaj marsikdo je izgubil roke in noge, preden ga je odrešila smrt. Bolniki so v množicah romali na božja pota, kjer so umirali. Takrat so se pričela nesrečna romanja v Palestino, iz katerih so se razvile križarske vojne.

Druga, enako strašna epidemija je bila nekoč lepra ali gobavost. Gobavost ni tako nalezljiva, kakor bi mislili pri številu obolelih in umrlih; prenaša se šele po daljšem stiku z bolnikom.

Seveda v časih, ko ljudje še niso poznali higiene, se je gobavost strahovito širila. Gobavost se je razpasla posebno po zaslugi križarskih vojn in je naj-

huje divjala v letih 1000—1300. Takrat so ustanovili red lazaristov za oskrbovanje bolnikov in često je bil celo njih vrhovni predstojnik sam gobav.

Toda to še ni bila poslednja šiba človeštva. Iz Amerike so zavlekli v Evropo sifilido. Vojska francoskega kralja Karla VIII. jo je v kratkem času raznesla po vsej Evropi. Ta bolezen je še dandanes strah človeštva, čeprav ne tako hud kakor v Kolumbovih časih.

Kuge so pa prinašale neke navade, ki so se ohranile vse do dandanes. Tako so začeli nositi žalno — črno — obleko za cesarja Valerijana okrog leta 250. po Kr., ko je 15 let razsajala črna kuga. Leta 542. je prišlo na primer v navado, da so pozdravljali kihajočega z besedami «Bog pomagaj». Takrat je namreč divjala kuga, ki je razsajala celih 50 let in ki se je javljala z zehanjem in kihanjem. Pri komer so se ti znaki ponavljali, je bil izgubljen. Zato je ukazal papež Gregor Veliki, da morajo zehajočim blagoslovljati usta s križem in kihajočim reči «Bog pomagaj!» Oseba, ki je zbolela za lepro, je morala oditi v leproserijo, kjer so bili bolniki izolirani. Tako osebo so najprej cerkveno «pokopali»: po žalni maši so bolnika odvedli v hišo gobavecev, kjer je dobil gobavsko obleko, ropotuljo, rokavice in beraško malho. Nato se je moral naučiti vseh pravil, po katerih se je moral ravnavati v interesu zdravih. -č.

Človek je srečen, če je zdrav!

Varuj se tuberkuloze!

Tuberkuloza je največji neprijatelj tvojega zdravja!

Zdravje je največji zaklad vsakega človeka! Človeško življenje je že tako in tako kratko in zvezano z vsemi mogočimi nadlogami in tegobami, proti katerim se mora človek dan za dnem boriti. Ena največjih nadlog je bolezen, ki mu vznemirja lepo življenje. Ona ga uničuje in mu pretvarja življenje v muke in trpljenje. Ona upropača cele družine.

Dognano je, da je največji neprijatelj človeške družbe huda in težka nalezljiva bolezen tuberkuloza (sušica, jetika).

Treba je torej v boj proti tuberkulozi! V boj proti tuberkulozi pomeni isto, kar v boj proti prahu!

Uporabimo zatorej sredstva, s katerimi se lahko odpravi prah iz našega stanovanja, urada, šole itd.

Če pobrišemo prah, izginejo tudi tiste drobne klice, ki nam ugrabljajo roditelje, brate, sestre in otroke. Pa tudi pri tem moramo gledati, da uporabimo tako sredstvo, ki bo dodobra odpravilo prah iz hiše.

Če brišemo prah s cunjjo ali če ga pometamo z navadnim omelom ali metlo, se vzdigne po hiši in si s tem nismo nič na boljšem, ampak smo si celo škodovali, ker smo pognali prah in z njim tudi bolezenske klice v zrak. Z vdihavanjem pridejo te klice s prahom v naše telo, kjer se po volji razvijajo, in mi smo okuženi s tuberkulozo.

Edino pravo in res kaj vredno sredstvo za temeljito odstranitev prahu je preizkušeno higiensko **omelo «Impregno»**, ker ne vzdiguje prahu, ampak ga upija in s svojo kemično sestavo s klicami tuberkuloze vred zmelje v droben prašek, ki se potem kar otrese z omela!

Omelo «Impregno» je nagrajeno z diplomami, zlatimi kolajnami in zlatim križcem v Londonu, Toulousi, Mantui, Bologni in Solunu.

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje priporoča z dopisom št. 17472/1930 omela «Impregno» takole:

„IMPREGNO“, tvornica higienskih omel, ZAGREB

Na Vašo prošnjo z dne 7. maja t.l. priporoča ministrstvo na osnovi komisijskega poročila Centralnega higienskega zavoda omela iz tehle razlogov:

Omela «IMPREGNO» ustrezajo popolnoma svojemu namenu, ker zbirajo prah in ga ne vzdigujejo;

dobro čistijo tla, okna in hišno opravo, ker upijajo prah in suho nesnago;

kažejo na vse strani prednosti pred navadnim čiščenjem in v precejšnji meri ustrezajo higienskim pogojem.

Gostoljubnost in radio

Vsaka gospodinja, ki ima radio, je ponosna nanj. Rada ga pokaže svojim prijateljicam, še rajši ga pa odpre.

Nedavno sem opazila, da moja sestra ne hodi več tako pogostokrat na obisk k svoji prijateljici. Vprašala sem jo, kaj je temu vzrok, nakar mi je prostodušno odgovorila: «Neprestano ima radio odprt, potlej pa itak ne morem pokramljati z njo!»

Te besede so me napotile, da napišem nekaj vrstic o gostoljubnosti in radiu.

Predvsem si moramo biti na jasnem, kaj je gostoljubnost! Rahločuten človek pojmuje gostoljubnost tako, da napravi gostom bivanje v svoji hiši kar moči prijetno. Lastni interesi stopijo v ozadje, želje gostov pa v polni meri upoštevamo. Če sprejememo torej v hiši gosta, ki rajši pokramlja z nami, kakor pa da bi poslušal glasbo ali pa predavanja, ki jih oddaja radijski sprejemnik, potlej bo tenkočutna gospodinja radio takoj zaprla. Če pa gospodinja sama rada posluša radio in si morda že naprej zaznamuje zanimive radijske večere, lepe koncerte, interesantna predavanja, potlej ob tistih večerih ne sme vabiti gostov v hišo.

Nekateri pa nimajo doma radia in bodo zelo veseli, če jih povabite k sebi na dom, da bodo poslušali radio. V tem

primeru naj vpraša gospodinja goste, kaj bi najrajši poslušali. Če ima pri roki program radijskih oddajnih postaj, si gosti lahko sami izberejo, kar jim je pri srcu. Tudi v tem primeru mora go-

spodinja podrediti svoje želje željam gostov. Družaben radijski večer postane lahko kaj mučen, če skače gospodinja od postaje do postaje, če ne dovoli, da bi pevec odpel vso pesem, temveč kar hitro zavrti na drugo postajo, češ, iskati je treba, kje je kaj boljšega.

Gospodinja, ki si je šele pred kratkim nabavila radijski aparat, mora najprej preboleči otroške bolezni radia. Prva otroška bolezen je ta, da še ne zna pravilno nastaviti postaj. Če hoče na primer poslušati Ljubljano, bo v neučakanosti zavrtila gumb tako, da bo slišala še pol programa Beromünstrske postaje, kar seveda užitek poslušanja znatno zmanjša. Druga otroška bolezen se kaže v tem, da radio preglasno igra. Glasen zvok še ne pomeni dobrega aparata. Vsa soba buči od hrupa, melodijo je komaj moči razločiti, besede nemo-goče razumeti, a gospodinja se zadovoljno smehlja v zavesti, da vedo zdaj vse sosede, da ima radio. Tretja otroška bolezen se pa kaže v strastnem vrtenju gumbov in iskanju postaj. Komaj je dobila postajo, že vrti dalje, češ, gotovo bo kje drugje še kaj lepšega. In naposled mine ves večer, ne da bi slišali eno celo skladbo. Ko pa prebolimo te tri bolezni, tedaj šele spoznamo, kakšen užitek nam nudi radio. A. Fr. B.

Izpremembe temperature

so često vzrok prehlada, ki ima lahko za posledico dolgotrajno bolezen. Mislite pri

prvih znakih obolenja na Aspirin tablete in na „Bayer“-jev križ, ki jamči za pristnost!

ASPIRIN
TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

*Ali je sladko ali kislo?
Ali to lahko poveste, ne da bi jabolko pokusili?
Kajne; - da ne!*

Tudi za žitno kavo ne vemo, ali je dobra ali slaba, ali je v zrnih samo navadno žgana škrobovina ali dragoceni praženi slad. Pri Kneippovi se pa seveda lahko zanesemo, da ima vsako zrnce v sebi praženo sladno jedro, ki je tisto, kar naredi kavo iz Kneippove tako okusno, zrnati kavi podobno in aromatično.

Kneippova
SLADNA KAVA

PARFUM FORVIL PARIS

Kostanjeva grmada

K jedilnemu listu štev. 12.

½ kg kostanja olupimo, skuhamo in takoj, ko je kuhan, odcedimo ter olupimo še drugo kožico. Olupljeni kostanj pretlačimo potem skozi gosto žičnato sito kar v skledo. Nato skuhamo 15 dkg sladkorja v kockah, pol skodelice vode in košček vanilije. Ko se sirup tako zgosti, da obvisi kapljica na kuhalnici kakor na niti, primešamo pretlačeni kostanj in vse skupaj dobro premešamo, da se shladi, nakar pridenemo 5 dkg presnega masla. Ohlajeno zmes stresemo nato na cedilo s precej velikimi luknjicami in jo pretlačimo skozenj z leseno gobo.

Tako pada kostanj v debelih niti in v mrzlo okroglo skledo, ki jo prej postavimo pod cedilo. Pretlačeni kostanj razmaknemo potem z vilicami tako, da tvori venec, v sredino tega «gnezda» pa naložimo v obliki piramide stepeno smetano.

Stepena smetana: V 25 dkg sladke smetane zlijemo majhno skodelico presnega mleka (ne sme biti kuhano), postavimo vse skupaj za četrtri ure na led ali pa na prav hladen prostor, potem pa stepamo s prožnim in precej velikim stepalnikom, ker smetana močno naraste. Ko je smetana tako gosta, da stoji v njej stepalnik pokonci, je ne smemo več stepati, ker bi se sicer izpremenila v presno maslo. Stepeno smetano odcedimo nato skozi gosto sito ali pa cedilo in ji, tik preden jo potrebujemo, narahlo primešamo 10 dkg stolčnega močno ovaničenega sladkorja.

Ali je beljakovina perutnini neogibno potrebna?

Razen jajca ima tudi vsak del perutninskega telesa v sebi beljakovino, ki je zato za življenje perutnine neogibno potrebna. Beljakovina tvori telesne stanice, presnavlja telo, nadomešča porabljeno tkivo, pa tudi za tvoritev perja, roževine in podobnih delov je potrebna. Velik del jajca in samčevega semena je sestavljen iz beljakovine. Beljakovine ne moremo nadomestiti s tem, da krmimo živali z mastjo ali pa s škrobom. Beljakovina se razločuje od drugih sestavin krme po tem, da ima v sebi dušik, ki preide pri prebavi v kri.

V krmu je beljakovina najdražja sestavina in jo moramo dajati živali le toliko, kolikor je potrebno. Če dobe živali preveč beljakovin, je to zanje sčasoma škodljivo. Prebava trpi zaradi tega, živali dobe protin, različna obolenja ledvic, drisko in razne druge bolezni in težave.

S čim naj namažemo stene kurnice?

Najlepše in najlaže se da kurnica snaziti, če prepleškamo stene in morda tudi notranjo opremo z oljno barvo. Edino nekoliko drago je to, zlasti še pri večjih površinah, ker moramo pleskati z oljno barvo dvakrat in mora biti les poprej postružen. Cenejši in navzlic temu trpežen in dober, ker odvira gnilobo, je oplesk z barvastim karbolinejem, ki ga pa moramo na 2-3 leta obnoviti. Notranjščino kurnice pa moramo zmeraj prepleškati z belim apnom, in sicer po enkrat do dvakrat na leto. Apno je poceni, uničuje bolezenske kali in pršice ter napravi kurnico svetlo. Svetla kurnica pa ugodno deluje na zdravje in na nesenje.

PONOS GOSPODINJE

Lepo perilo je ponos vsake gospodinjice, še več je pa vredno, če si ga naredi sama. V zbirki naših gospodinjskih knjig je izšla knjiga «Kako šivamo perilo», ki jo je sestavila A. Podgornikova. Knjigi so priložene tudi štiri pole, na katerih so razen krojev za vse vrste perila tudi vzorci za različna ročna dela, s katerimi zaljšamo perilo.

Ta knjižica velike praktične vrednosti stane samo 28 dinarjev. Naročite jo pri upravi «Žena in dom», Ljubljana, Dalmatinova ulica 8.

Kako prihranite

Ta mesec je izšla v naši zbirki gospodinjskih knjig nova knjiga «Kako šivamo perilo», ki jo je sestavila Angela Podgornikova. Številne slike, ki spremljajo poljudne in nazorne popise, skrbje, da je snov laže razumljiva, kar bo zlasti začetnicam v veliko pomoč. Knjigi so priložene tudi štiri pole, na katerih so razen krojev tudi lepi vzorci ročnih del, brez katerih si ne moremo misliti lepega perila. Prav gotovo si bo vsaka gospodinja lahko izbrala iz nje, kar potrebuje zase in za svojo družino.

Naročnice dobe to knjigo pri naši upravi za 28 dinarjev.

Ali hočete boljšo službo

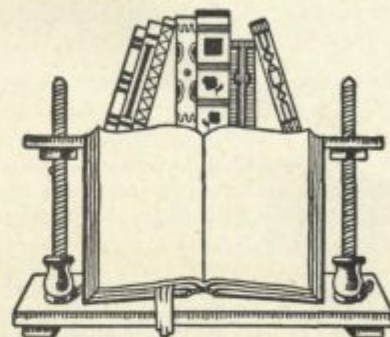
V dandanašnjih časih, ko je celo za najslabše plačane službe takšna stiska, se pač malo čudno sliši, da izide knjiga z naslovom «Kako si poiščem boljšo službo». Vendar bo vsakdo, kdor bo knjigo pozorno prečital, rad priznal, da je prav v sedanjih težavnih razmerah takšna knjiga hudo potrebna in umestna.

V posameznih poglavjih je podrobno obravnavano, kako si je treba napraviti načrt za izbiro poklica, po katerih načelih je treba poklic izbirati, s kakšnimi pomočki se lahko dobi služba, kateri izmed teh je za to ali ono službo

Najlepši
okras sobe je

knjižna omara z lepo in okusno vezanimi

knjigami. Lepo vezavo,
od preproste do naj-
finejše, Vam pa oskrbi

knjigoveznica

Jože Žabjek
Ljubljana, Dalmatinova 10

Izdelava vsakovrstnih
trgovskih knjig po naročilu,
kakor tudi vseh
drugih v to stroko
spadajočih del.
Lastni črtni stroj

najuspešnejši, kakšna je dobro sestavljena ponudba, kakšen mora biti uspešen oglas, kako se je treba vesti, kadar stoji prosilec ali prosilka pred svojim bodočim gospodarjem, kakšna je praktična preizkušnja in kako se je treba pripraviti nanjo.

Posebno praktično vrednost pa dajejo knjigi številni vzorci ponudb in oglasov za najrazličnejše vrste služb. Po njih in v zvezi s splošnimi navodili, ki so v knjigi, bo lahko vsak napisal dobro ponudbo, ki mu bo prej ali slej gotovo pomogla do zaželene službe.

Knjiga se dobi pri upravi v Ljubljani, Dalmatinova 8, za polovično ceno 15 din.

Bolniki so povsod. Zato je nujno potrebno, da se pazi na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne pride v navado. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801/37.

Naročilna za list s krojno prilogo in 5 gospodinjskih knjig: za vse leto Din 105.— za pol leta Din 54.—, za četrtri leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 70.—. Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinjska knjiga Din 30.—. Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, Vezava Din 60.—, Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—, Vezava Din 60.—.

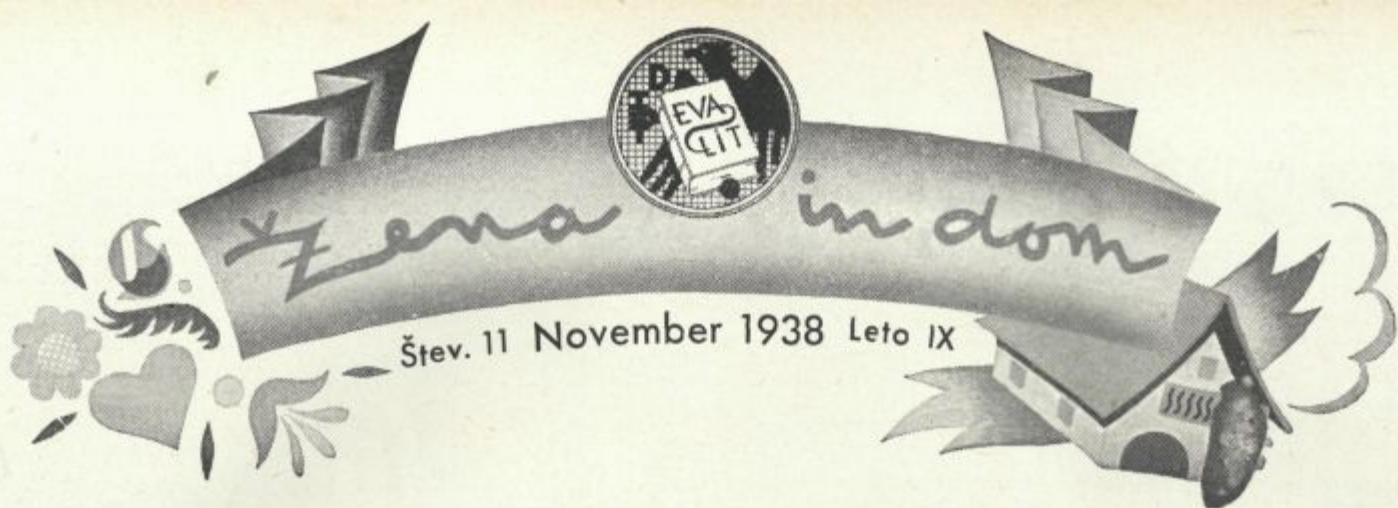
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Predstavniki: Ivan Ovsenik v Ljubljani.

Drage naročnice in bralke!

Če kdaj, se to pot presunjeno spominjamo, da je 11. november dan miru. To pot, ko vemo — čeprav morda še ne povsem jasno, še ne z vso grozno določnostjo, da je šla najstrašnejša vseh pošasti pravkar tik mimo nas... Evropska vojna! Svetovni pokolj! Spet, po komaj dvajsetih letih!

Srca žen vsega sveta, brez razlike rodu in državne pripadnosti, so kakor v neznosnih, morečih sanjah čutila njen zverski dih, v duhu videla seganje njenih mesarskih krempljev, ki so že grabili po najdražjem, po samem življenju in smislu življenja žen, mater, hčer in sester vsega sveta, da bi na mah zajeli vso to srečo, vse to zdravo, svetlo in obetajoče življenje, vso to ljubezen, ta up in to zaščito nas žen vsega sveta, jo potegnili v blazni vrtinec nesmiselnega, bogokletnega klanja in jo utopili v morju krvi...! Zrak okrog nas je bil že naprej zastrupljen od dima, težak od smodnikovih in bojnih plinov, nebo nad nami in zemlja pod našimi nogami sta se že v slutnji majala od treskanja bomb in granat, naše oči so v duhu že gledale ves pekel uničenja, srca so nam bila do robov polna pripravljenih solza in nakopičenih kletev zoper tiste, ki spet in spet vstajajo, da bi z mečem v roki izpremenili pot zgodovini in popravili obličje sveta...

Kdor prvi s silo krene nad brata človeka, je kriv vsega, kar pride. Pravičnost, v katero vsi verujemo, ne pozna in ne more poznati nobenega zakona, ki bi dovoljeval prelivanje človeške krvi. Ta pravičnost more samo opravičiti napadenega, da se brani. A kri je kri, umor je umor, uničenje je uničenje. To uničenje bi zavzelo ob sedanjih vojnih sredstvih tak obseg, prepad, ki bi ga odprla nova svetovna vojna, bi bil tako breždanji, da bi v njem izginila vsa visoka kultura in omika dandanašnjega človeštva, vsakršen pravni red, vsa rešilna načela in vsaka možnost obnove. Zemlja, posebno pa naša Evropa, bi se izpremenila v puščavo, po kateri bi iztikala za skupim plenom poslednja krdela dvonoge zveri, ki se je ob začetku jeseni leta 1938. še ponosno imenovala **človeka!**

Kaj je nam ženam, nam materam, sestram in hčeram do vseh bobnečih gesel, do vseh «visokih» misli in «svetlih» načel, ki vodijo v takšne strahote? Naša sreča je sreča živega, svobodnega, neogroženega življenja in ne more rasti ne na pogoriščih, ne na grobovih! Po usodi nam je dano, da moramo roditi, varovati, gojiti in graditi; ves naš naravni smisel je v tem in v ničemer drugem. Bodimo torej zvesti svoji naturi, čujmo, stražimo in vojujemo vsak trenutek neizprosno vojno zoper vsakršno krvavo ali nekrvavo nasilje, zoper vse, kar ni pravičnost in bratska ljubezen med ljudmi!

Svetost življenja, pravičnost in ljubezen morajo zmagati in dokončno zakraljevati na zemlji, osvajajmo svoje može in brate za to našo žensko vero, vcepimo jo svojim sinovom! Čujmo in stražimo: meči, ki so to jesen zdrknili nazaj v nožnice, so še vedno nabrušeni in še vedno čakajo, da bi se napili krvi...

Me žene, me matere, sestre in hčere pa hočemo, da se vsi meči na svetu prekujejo v koristno, ustvarjajoče, srečonosno delovno orodje!

Me žene hočemo, da ne bodi človeštvu noben dan več dan vojne; me hočemo, da bodi vsak sleherni dan človeštva dan ljubezni in varne sreče — dan miru!

UREDNIŠTVO.

SPOMLADI 1917

Šli so po dolgem, mračnem hodniku. Obsojenec z rokami, zvezanimi na hrbtu, spredaj, za njim pa vojaka s puškama v rokah. Šli so počasi, kakor bi se nikamor nikomur ne mudilo, in vsi trije so molčali. Obsojenec je bolščal nekam predse, kakor bi mu bilo čisto vseeno, kam ga vodijo. In menda mu je bilo res vseeno. V prsih in možganih je čutil le praznoto, prav tako sivo, mračno in brezvsebinsko, kakršna je bila praznота na hodniku, po katerem so hodili. Morda je bilo v tej praznoti le rahlo občutje groze pred njo. Drugega nič, kakor tudi v praznoti hodnika ni bilo ničesar, razen treh ljudi in monotonih korakov, ki so udarjali v to praznoto. Počasi in enakomerno... Zelo počasi in enakomerno. Vsaj obsojencu se je tako zdelo.

Top-top, top-top...

V tem enakomernem zvoku je bila groza. Tiha, nevidna, na dnu zavesti odmevajoča groza.

Na koncu hodnika, tam, kjer se je pričeval prečni hodnik, je pod stropom medlo svetila električna žarnica. Tudi v tej svetlobi je bilo nekaj praznega in rahel odtenek neke groze. Obsojenec je začutil to praznoto in grozo. Postal je in se izkušal domisliti, zakaj sta praznота in groza v tej luči. Toda še preden je utegnil to dognati, ga je eden spremljajočih ga vojakov s puškinim kopitom sunil v hrbet in zamolklo, kakor bi se bal, da bi njegov glas utegnil oživiti praznoto okoli njih, kriknil:

«Vorwärts!»

Krenili so po prečnem hodniku na desno. Po nekaj korakih so prišli do veže. Skozi dve okni in skozi vrata, ki so vodila v vežo, je prihajala siva dnevna svetloba. Ustavili so se. Eden izmed vojakov je šel skozi vežo na drug hodnik in se tam nekje izgubil.

Obsojenec in vojak sta molčala. Vojak je položil puško poleg sebe na tla, obsojenec pa se je zastrmel v sivo dnevno svetlobo, ki je postajala vidno svetlejša.

Dan za okni je rastel. Bil je že čisto svetel. V obsojencu pa je rastla groza. Po vsej njegovi notranjosti se je razrastla, pritisnila ob stene srca, ga stiskala in ga dušila v grlu. Izkušal je razširiti roke, da bi tako ublažil pritisk. Toda roke so bile trdno zvezane na hrbtu. Ni jih mogel razširiti. Stisnil je ustnice, pa jih za hip za tem zaprl in skozi je prišel pridušen, grgrajoč vzklik. Za trenutek je pritisk v notranjosti popustil, potem pa se je iznova zgostil in pretil, da razžene njegovo notranjost. In spet je zaprl ustnice in skozi je iznova prihajalo pridušeno grgranje. Nekajkrat je to ponovil. Toda potem tudi to ni več pomagalo. Pritisk v notranjosti je vse bolj naraščal, in da bi ga čisto ne zadušil, je široko razprl usta in iz njih je vrelo nepretrgano in vedno glasneje nerazločno grgranje...

«Vorwärts!»

Vojak se je vrnil in vsi trije so krenili dalje skozi vežo na pravokotno dvorišče, od dveh strani obdano z zidom poslopja, z drugih strani pa z visoko kamenito ograjo.

Obsojencu je gibanje prineslo olajšanje. Pritisk v notranjosti je nekoliko popustil. Mirno in brez zanimanja je šel mimo ravne vrste vojakov, ki je stala nedaleč od zidu, in se s spremljevalcema postavil k zidu, vrsti vojakov ravno nasproti.

Na dvorišču je bila tišina. Nihče ni govoril. Ne vojaki, ne obsojenec. Ta je nekaj časa brez misli strmел v nasproti stoječe vojake, nato je njegov pogled počasi drsel preko njih po sivem zidu navzgor, se pritipal do njegovega roba, nato pa preko njega šel dalje do zidu za kame-

nitno ograjo stoječega poslopja, ki je bilo prav tako sivo in prazno, kakor vse okoli njega. Potem je šel njegov pogled višje, do roba strehe in preko trga naprej po strehi navzgor. Še preden pa je prišel obsojenčev pogled do zgornjega strešnega roba, se je zganil.

«Bog!» je vzkliknil na pol glasno in njegove široko razprte oči so se zagrizle v ozko, tik pod zgornjim robom vzdolž vse strehe segajočo ploskev, ki je rdeča žarela. V tem rdečem žaru je bilo nekaj živega, nekaj čudovito živega, pravo nasprotje sivine in praznote, ki ga je doslej obdajala.

Ta rdeča, živa ploskev se je počasi komaj opazno, a vendarle nenehoma širila. In kakor se je širila ta ploskev na strehi, sta se iz njegove notranjosti umikali praznота in groza.

«Sonce», je pomislil.

V tej misli je bilo nekaj lepega, mehkega. Nekaj, kar je spominjalo doma. Takega, kakršnega je videl zadnjikrat... spomladi. Češnja v levem kotu vrta je pravkar vzcvetela. Tudi pod bregom za hišo so cvetele češnje. Čudovito so cvetele... Še zadnji dan dopusta jih je gledal. Oral je vrh brega. Izoral je dolge, ravne brazde. Ko je dooral, je postal kraj njive... Kako natanko se tega spominja!... Postal je, da bi se odločil. Iz temnorjave, pravkar izorane zemlje je puhtela topla vlaga. Vsrkaval jo je vase, gledal cvetoče češnje in mislil na čudoviti vonj zemlje.

«Kako diši zemlja! Izorana zemlja!»

Zemlja v strelskih jarkih ni nikoli tako dišala. Nasprotno. Nekaj zoprnega, ostudnega je bilo ležati na zemlji v jarku, ki si si ga izkopal sam ali ki ti ga je izkopala granata. In vendar je zemlja — zemlja.

Zemlja!

Sklonil se je k njivi in zagrabil prgišče zemlje, jo poduhal in pobožal. Ljubil je zemljo, svojo, domačo, pravkar izorano zemljo... Pod bregom so cvetele češnje... V vasi je pozvanjalo poldne... Bog, tako še nikoli ni ljubil zemlje, kakor prav tisti dan, prav tisti hip...

Ko se je vrnil v strelske jarke, je moral neprestano misliti na zemljo, na zemljo doma; to pa, po kateri je pravkar s prsti ril, da bi ga prikrla sovražniku, ki je morda le nekaj metrov pred njim prav tako ril v zemljo, da bi ga skrila pred njim, in ki je morda prav tako kakor on še pred dnevi oral domačo njivo in ljubil domačo grudo, to zemljo tu je sovražil. Iz dna duše jo je sovražil. Čim bolj je mislil na tisto krpo zemlje vrh brega za domačo hišo, tem bolj je sovražil zemljo, na kateri se je boril, in z njo je zasovražil vse, kar je bilo v zvezi z njo, kar ga je prisililo, da je ril po njej in se skrival vanjo pred sovražnikom.

In nekega dne mu je to sovraštvo zastavilo vprašanje: «Zakaj in za koga se boriš?»

Oficir, ki jih je, vojake, po jarkih preganjal kakor pse, je odgovarjal:

«Za domovino! Für das schöne, große, einzige Vaterland.» Poleg jih je pa zmerjal, kadarkoli so napravili kako nerodnost, s tepci, gumpci in windische Hunde.

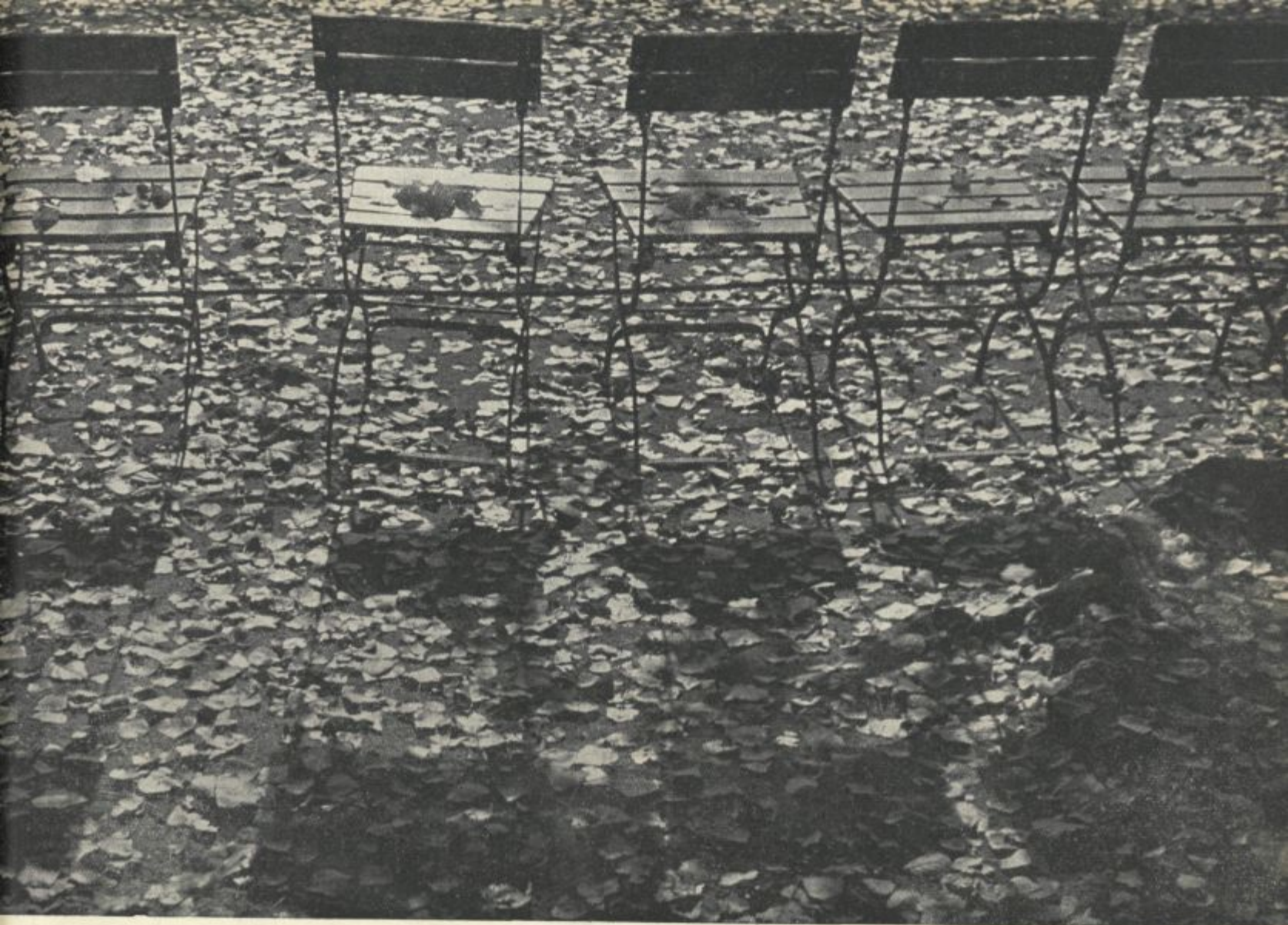
«Za domovino se boriš, windischer Hund!»

Za domovino...

Kaj je domovina? Za Boga, kaj je domovina?

Nikoli ni razmišljal o tem. Takrat pa, ko se je vrnil na fronto, je moral neprestano o tem razmišljati. In čim bolj je razmišljal, tem manj so se zaključki njegovih razmišljanj ujemali s trditvami oficirja.

Domovina... Avstrija... davki... Če si prišel na davkarijo, so poznali tvoj denar, tvojega jezika pa niso razumeli... Če si prišel na sodnijo, prav tako. Če si prišel... Da, nazadnje si prišel na fronto in si na povelje «Vorwärts!» planil preko roba jarka in se zagnal v nasprot-

Kadar listje veni

nika, ki ga nikoli nisi ne videl, ne poznal, ki ti ni nikoli nič storil — in vse za nekaj, česar nisi razumel, vse za nekaj, kar se je imenovalo «Vaterland», ki ti je bilo vedno tuje...

«Vorwärts!»

Domovina... Domovina je hiša, kjer si se rodil, je krpa dišeče zemlje vrh brega, so cvetoče češnje. Domovina je fantovsko petje na vasi, so topli zimski večeri ob peči, domovina je domače kramljanje s sosedom, ki ima iste skrbi in iste radosti kakor ti, domovina je... domovina je nekaj, kar se ne da izraziti, nekaj, kar le čutiš, nekje globoko v sebi občutiš...

«Vorwärts, du windischer Hund! Kaj razmišljaš!»

Kako je prišlo do tistega? Bog, saj ne ve. Samo sovražil je. Sovražil strelske jarke, lepljivo, ogabno zemljo, sovražil vojno in oficirja z njegovim neprestanim «vorwärts!», ki je gnal njega in njegove tovariše v boj, iz katerega so se tako redki vrnili. Sovražil je... obenem pa sanjal, tiho, sam zase, o svoji domovini, ki ni bila «Vaterland». Vedno bolj je sovražil, vedno bolj sanjal in ljubil. Predmet sovraštva je bil utelešen v oficirju — ljubezen, ljubezen se je izprehajala po pravkar izoranih brazdah.

Nekega dne je sovraštvo podleglo ljubezni. In potem so ljubezen zaprli med zidove... Koliko dni je poteklo od takrat? Ali še cveto češnje? Češnje?...

Obsojenčev pogled je še vedno visel na strehi poslopja,

ki je stalo onkraj zidu. Zdaj je že vsa streha žarela, rdeče, živo žarela. Pod njo se je belila proga zidu. Dolga, ozka proga, ki se je vse bolj širila, dokler je ni zakril dvoriščni zid. Potem se je belo zableščal zgornji rob dvoriščnega zidu. Obsojenčev pogled, ki je s strehe zdrsel do zgornjega roba zidu, se je tu ustavil. Nekaj časa je nepremično strmел na ta rob, potem pa se je hipoma zganil z vsem telesom, kakor bi hotel planiti proti točki, v katero je strmел, in zakričal:

«Tam... tam... veja, ki cvete... cvete.»

V istem hipu je nekdo na dvorišču zakričal:

«Feuer!»

Obsojenec je zakrilil z rokami in padel z obrazom na zemljo, ki se je pordečila od njegove krvi. S prsti se je zaril vanjo in šepetal:

«Veja... cvete... cvete...»

Tanka cvetoča vejica, komaj vidna vrh zidnega roba, je vztrepetala v zgodnjem jutrnjem vetru. Obsojenec se je mahoma vzel in se za hip s široko odprtimi očmi zastrmel vanjo. Še je hotel nekaj povedati — svoje poslednje, veliko predsmrtno spoznanje — toda zmanjkalo mu je moči, omahnil je na tla in sam v sebi zašepetal:

«Zemlja...»

Nato je prislonil obraz čisto k zemlji, zaprl oči, preko ustnic pa se mu je razlil grenek smehlaj in otrpnil na njih...

USEHLA MITRA

«Draga! Včeraj je umrla moja Ina. Bog Te obvaruj te bolečine, ki je največja na svetu.

Tvoja obupana Rozi.»

Staro je to pismo. Papir je porumenel. Toda črke govore. Razločno jih čuje. Vsaka črka joče z nesrečno materjo.

Takrat je bil njen Stanko še majhen. S pismom v roki je stekla na dvorišče in burno objela fantiča, ki je vprežen kot konjiček vozil otroški voz. Otroci so obstali v igri, Stanko pa je začudeno in sramežljivo pogledoval okrog sebe. Potem je počasi odšla nazaj v hišo.

Stare, vele roke božajo pismo prijateljice Rozi. «Ni je hujše bolečine, kako je to res!» Iz predala vzame nogavičko in čeveljček. Prvi čeveljček njenega Stanka. Kako krepke nožice je imel. Na sprednjem delu je obutev razparana. Prstek je gledal skozi luknjico. Skloni se in prebira med spomini v predalu. Tu je tabernakelj, njeno sveetišče ljubezni do mrtvega sina. Materina najlepša zbirka.

Lepo zložen listič ji trepeče med prsti. Razločno šolsko pisani besedi «Mama, odpusti!» sta tako bridek spomin zanjo. Že je hodil v peti razred, ko se je nekoč vrnil iz šole ves blaten in z raztrganim rokavom. «Nesrečni divjak, ali ti nisem že stokrat rekla, da se ne pretepaj s tovariši!» Razjzela se je na vso moč in ga natepla. Kako ga je tepla, in on se ni branil. Samo žalostno jo je gledal. Potem se je skrivil v sobo in se ni več pokazal. Ta upornost jo je bolela. Niti očitkom ni oporekal. Zvečer, ko je odgnila svojo posteljno odejo, je našla pod njo listek. «Mama, odpusti!» Olajšano se je nasmehnila. «Velik je že in sramuje se prositi odpustanja.» Saj ga je imela tako rada. Kako rada mu je vse odpustila. Toda ko je v jutru videla, kako si je skrivaj obvezoval oteklo roko, se je zdrznila in obstala v strahu. Ali sem ga morda jaz tako? Sramovala se je svoje nestrpnosti in divje jeze. Kako le more mati tako tepsti svojega otroka?

Mnogo pozneje je zvedela resnico. Ne od Stanka, od drugih. Ni si raztrgal rokava v pretepu s tovariši. Kakor bič jo je udarila resnica v obraz in srce.

Majhno dekletce, ki je teklo čez cesto, bi bilo skoraj prišlo pod voz, da je ni rešil njen Stanko. Toda njega samega je konj podrl in komaj se je zmuznil večji nesreči. Nekoliko bled in upehan je zatajil bolečino v roki in se brez besede pomešal med tovariše, ki so mu ploskali. Deklica je prestrašeno jokala in tekla domov.

Le čemu je molčal takrat? Da ji je prihranil skrb in strah? «Odpusti, ti dobri otrok! Jaz pa sem te tepla. Mogoče sem te celo udarila na ranjeno roko! Kako to boli v srcu.» Kako malo razume včasih mati svojega otroka. Koliko je nedotaknjenih globin v otroški duši. Njegovo nežnočutno prikrivanje resnice, njegov molk je smatrala za upornost, ki jo je dražila k udarcem.

Drug listek papirja. Nasmehne se kakor v sladkem spominu. Oh, fant je bil včasih res prisrčen. S svinčnikom je preprosto narisal dva obraza, ki se z ustnicami dotikata. Pod risbo je napisal: «Poljubček od Stanka, jaz grem na tekmo.» Ko se je vrnila, je našla te pozdrave na mizi. Ko bi otroci vedeli, kako lahko je osrečiti mater z majhno pozornostjo, bi ji izkazovali pač več pozornosti. Zanj je pomenil ta listek zaklad.

Stanko je dokončal gimnazijo in se vpisal na univerzo. Študije so mnogo stale. Morala je odpustiti postrežnico. Vzela je na dom konfekcijo v izgotovitev. Nosila je dvoj-

ne naočnike, ker zvečer eni niso več zadostovali. Stanko pa je donašal premog in drva iz kleti in jih cepil, pospravljaj je sobe in ometal prah, vsak teden je očistil tla in jih ponosno kazal materi. Prav dobro sta se razumela.

Ona je postala slabotna in boleha. Stanko pa se je razvil v močnega mladeniča. Včasih jo je razigrano zgrabil, jo dvignil od tal in jo v naročju vrtel po sobi, da je prestrašeno vpila in prosila, naj odneha. «Nič se ne boj,» se je smejal, «znam biti tudi nežen!» Objel jo je in ji glasno poljubil usta. Tega se ni branila.

Včasih jo je kakor senca obšla skrb, da ga bo morala nekoč oddati drugi. Toda to občutje, neugodno in moreče, si je odpodila z mislijo, h kateri se je vedno zatekala. «Rada naj ga ima, mojega sina, čez vse ga mora ljubiti. Potem jo bom imela tudi jaz rada.» On pa se je smejal njeni bojazni.

Mala pokojnina in borni zaslužek s šivanjem nista več zadostovala za sinove študije. Toda skromneje že nista mogla več živeti. Tedaj si je Stanko med počitnicami kot delavec z lopato prislužil nekaj denarja, ona pa je poleg šivanja prevzela v delo še pletene jopice. Čisto je oslabela od napornega, sključenega sedenja.

Stanko je končno napravil zadnji izpit.

«Zdaj, zdaj, mama, boš pričela živeti. S prvo plačo ti kupim lepo obleko.» Smejala se je skozi solze svojemu velikemu otroku.

Obleke ni dočakala.

Vzeli so ji ga. Sina, njenega Stanka! Njenega dobrega otroka!

Vojna! Vojna! Vojna! je kričalo v zraku, je trepetalo in dušilo v srcih, je jokalo in preklinjalo v očeh. Matere so iztegovale roke za odhajajočimi vlaki. Obup in nemir je naraščal z vsako novico. S praznimi, suhimi očmi je strmela skozi okno in prenašala dneve in noči, kakor bi ne bila prisotna. Le včasih je divje zakričalo v njej, od bojazni in skrbi se je skrčila in zvila vsa slabotna postava. Pa je vendarle upala.

Z obema rokama je božala cvetočo mirto v lončku, ki jo je dobila od sina v dar. Že dolgo je sanjarila o mirti. Za god ji je prinesel drevesce v lončku. Ko je odšel, se je skoraj z otroško trmoglavostjo in s posebno vero oklepala misli, da ji mirta predočuje sinovo življenje.

Neko noč je močan veter prevrnil lonček z okna in mirta je padla na cestni tlak. Zjutraj jo je našla razbita in zlomljeno sredi raztresene zemlje in čepin. Zaprla je oči in krčevito stisnila roke k prsim.

Čez nekaj dni je prejela obvestilo, da je sin padel. Brez besed je omahnila.

Zbudila se je iz strašne praznote v še strašnejšo resničnost. Vrgla se je na kolena na trda tla in nečloveški kiki so se trgali iz nje.

Bes in obup sta se je polotila. «Prekleti, prekleti, ki ste mi ga vzeli! Bog, kaj si napravil! Moj otrok, moj! Moj! Edini!» V njej je gorelo od bolečine, vsa notranjost se ji je trgala. Bilo ji je, kakor da jo mora zadušiti gorje in ji razdejeti prsi in srce. «To je strašno, to je grozno!» je šepetala obnemogla predse in zmedeno iskala iasnosti v duši.

Sklonila je glavo. Sivi, redki lasje so ji padli na čelo. Dolgo je že tega. «Čemu sem te rodila, ti moj otrok? Zato, da so te ubili! Čemu sem se mučila in čemu si se mučil ti? Zato, da so te ubili!»

Posušena vejica mirte je kot bolan spomin ležala v predalu.

Njegovega groba ni, da bi ga okrasila in prižgala lučice.

Njegova gomila je svet, lučice so zvezde.

Letalčeva mati

Ko je šla Grudnova mati na pokopališče, je bila pot posuta z rumenim listjem.

«Kmalu bo zima,» so ji šepetale ustnice, «zima...»

«Dober dan, mati!» jo je pozdravil kmet Matija. «Greste k sinu, kajne?»

In ko je prišla do groba, je rekla: «Tako, Ivan, tukaj so!» in položila šopek cvetic na kraj, kjer je mislila, da so sinove roke.

«Čakal si me, kajne, Ivan? ... Veš, nisem mogla prej priti. Ves božji dan je bilo polno dela. Prišla je sosedka, češ da ji je sinček zbolel. Šla sem z njo in sem takoj spoznala, da ima škrlatico. Ti ljudje bi ga bili skoraj pustili, da bi umrl, ako bi ne bila jaz prišla. Poslala sem dekle po zdravnika. Saj veš, preden je dekla razumela, kje je zdravnik, je že preteklo precej časa. Prosim te, kdaj pa je bil že kdo pri njih bolan? ... Ko je potem zdravnik prišel, je bilo že skoraj poldne. Micka je medtem pustila, da so se kolači prismojili. Toda ne boj se, nekaj sem jih rešila zate. Tam jih imaš na svoji mizi. Micka ne more razumeti, zakaj ti jih hranim. Zadnjič sva se malo sporekli. Jaz sem ji dejala, da bi se jih ne dotaknila, ako bi jih ne oddelila tudi zate, ona pa mi je v svoji brezobzirnosti rekla, da ne prideš več ponje.

Ampak veš, Ivan, zmeraj si mislim, da to ni in ne more biti resnica. Glej, jaz sem že stara žena in nihče me ne more pregovoriti. Tako dolgo si bil zdoma in vselej si se spet vrnil ... počakaj, jaz vem, kaj mi hočeš reči ... misliš, da je bil tvoj zadnji povratek res poslednji. Toda jaz tega ne morem verjeti.

Ampak da se ti opravičim, zakaj sem prišla danes tako pozno, se moram vrniti k temu, kar sem ti začela pripovedovati. Komaj sva z Micko umili posodo, je prišel k nam mlad gospod. Vprašal je, ali sem mati Ivana Grudna. Rekla sem, da, in on mi je rekel, da se piše Vladimir Dobrič. Ti boš že vedel, kdo je to. Postavil je predme velik bel zavitek.

«Kaj ste mi prinesli, gospod Dobrič?» sem vprašala.

Revež je bil ves rdeč v obraz in zdelo se mi je, da se mu noče odgovorjati.

«Sedite, mladi gospod!» sem ga povabila. «Bodite kakor doma. Počakajte, takoj vam prinesem skodelico mleka!» Vzela sem praznično skodelico, tisto z venčkom okroginokrog. Odrezala sem mu tudi kos kruha, ga namazala z maslom in mu vse to dela na mizo. Misliš, da sem storila to zadosti spodobno za mladega gospoda iz mesta?

Ko sem stopila v sobo, je sedel pri mizi, kakor da ni z duhom navzočen. Ponujala sem mu, toda on se jedi še dotaknil ni.

«Gospa,» je nenadno rekel, kakor da ga nekdo strašno sili, «ko bi bil vedel, kako težka mi bo ta pot, bi vam nikoli ne bil prinesel tega zavitka. Hoteli so ga vam poslati po pošti, jaz pa sem jim rekel, da ga vzamem s seboj, ker se peljem tako in tako v to smer.»

«Kaj pa je v tem zavitku?» sem začudeno vprašala.

Brez besede je vstal in ga začel odvijati. Roke so se mu tresle, ko je odvezoval motvoz. Bila sem že nestrpna in odvila sem papir.

Veš, kaj je bilo v njem, Ivan? Tvoja obleka, tista temno-modra z belo prožico. Tista, v kateri si se spočetka vozil domov na praznike. Tvoj prijatelj je rekel, da si se na letališču vselej vanjo preoblekel iz uniforme, kadar si odkod priletel. Potem je bil tam par čevljev, nekaj kravat in

— kar je bilo zame najhujše — moja fotografija, ki ti je baje v pilotski sobi vedno visela v okvirčku v omari.

Ne moreš si misliti, Ivan, kako mi je bilo. Kar stemnilo se mi je pred očmi, ko sem se dotaknila tiste obleke. Imela sem občutek, da si v tisti obleki zdrav in vesel, in ko sem odprla oči, je ležala mrtva pred menoj.

Da bi dobremu fantu nekaj rekla, veš, samo da bi sploh izpregovorila, sem ga vprašala: «Zakaj pa niste vzeli za to Ivanovega kovčega, da bi vam ne bilo treba vlačiti tega zavoja?»

In on na to: «Gospa, jaz ... jaz nisem mogel, saj je imel Ivan tisti kovčeg ... vedno pri sebi ...»

«... in poslednjikrat tudi, kajne?» sem dokončala zanj.

In tako se mi je moja rana iznova odprla.

Najbolj mirna — če morem sploh govoriti o miru — najbolj mirna sem ves ta čas, odkar tu ležiš, samo ponoči. Ponoči ne slišim kakor vsako dopoldne in popoldne letal, ki plovejo nad našo vasjo. Natanko vem, obkorej letajo. Ob devetih, ko pospravljam sobo, in potem spet ob petih, ko si nataknem naočnike in berem časopise.

Pred včerajšnjim sem že prebrala sodne razprave in sem si ravno mislila, kakšne skrbi imajo ljudje, da se pravdajo zaradi takih neumnosti, ko sem slučajno pogledala na uro in videla, da je pol šestih.

«Za božjo voljo!» sem zaklicala, poskočila s stola in odhitela v kuhinjo. Micke tam ni bilo. Šla sem torej hitro na vrt. Tam se je pri plotu ravno mudila s hčerko sosedovih, ki jim je danes zbolel sinček.

«Micka!» sem zaklicala. «Ali je že preletelo tod tisto letalo?»

«Nič nisem slišala», je odgovorila Micka in se pogovarjala dalje.

Nisem se več vrnila k čitanju. Tako, kakor sem bila, sem zapustila vrt ter šla v smer, od koder bi bil moral prileteti tisti fant.

«Kam pa greste?» je zaklicala za menoj Micka. Meni pa se ni ljubilo odgovoriti. In tako sem mu šla naproti.

«Samo da bi se mu nič ne zgodilo,» me je zaskrbelo. «Samo da bi njegovi mami ne bilo treba toliko trpeti, kakor trpim jaz!»

Šla sem čez drn in strn, toda letala nikjer. «Morda se je kje zamudilo,» sem si mislila, «toda zakaj neki? Vreme je lepo, vetra ni. Gotovo se mu je pripetila nesreča!»

Ta misel me je vso prevzela. Pred seboj sem zagledala temno jamo in videla, kako spuščajo vanjo črno krsto. Videla sem vence in ljudi v črnih oblekah. In prav spredaj je stala zaskrbljena, sivolasa žena — njegova mati ... In kako je plakala! Srce mi je hotelo počiti zaradi tega, Ivan. In nenadno sem začutila, da imam oči polne solz in da mi tečejo po obleki na prašno cesto.

V tistem hipu sem vedela, da sem jaz tista mati, ki ga objokuje. Nisem vedela, kako dolgo sem hodila — neprenehoma njemu naproti, čeprav sem slutila, da ne bo več priletel.

Zdajci je nekaj zabrnelo. Bil je on! Zares, moj za večno izgubljeni letalec! In sredi polja sem naredila križ, v mislih na njegovo dobro mamo, ki se ji sin vrača.

«Le leti, fant!» sem zaklicala za njim, ko sem se vračala domov. «Samo da boš imel vedno srečo ...»

Bil je visoko nad menoj in je kmalu izginil mojim očem, ki so zaradi njega jokale in katerih solze sem nazaj grede veselo pohodila.

In zdaj boš šele razumel, zakaj verujem, da se mi nekoč moraš vrniti. Zdaj šele boš razumel, zakaj ti vsak

večer pripravljam posteljo in zakaj ti spravljam jedi, ki jih imaš najrajši... »

Mati Grudnova je vstala in se sklonila nad kraj, kjer je slutila sinovo čelo. Lahno je poljubila vonjavo prst. Potem se je vzravnala in šla proti pokopališkim vratom, ne da bi se bila še enkrat ozrla.

Hladen veter je majal vrhove dreves in stara žena se je tesneje zavila v črni plašč. Toda v njenem srcu je bilo prijetno toplo. Zato ker ji je bila usoda tako milosrčna in ji je privoščila, da je mogla biti vsaj zdaj svojemu sinu tako blizu...

Pastir Miha

Na robu jase tik nad prepadam je ležal pastir Miha. Zrl je v dolino na redko raztresene hiše, ki so se mu zdele iz te višave kakor igračke. Premišljal je, kaj bi naredil, ako bi bile vse te igračke njegova last, da bi jih lahko po mili volji prestavljal. Kočarjevim, ki so stanovali skoro zunaj vasi, bi dal županovo, kajžarjevi bi dobili poštarjevo; o, on bi že vedel, kako veliko hišo kdo potrebuje. Kočarjevi imajo največ otrok, zato tudi potrebujejo največjo hišo. Le za enega na vasi ni vedel, katero hišo bi mu dal, svojemu redniku.

Miha je bil najdenček. Ko mu je bilo leto dni, ga je našla vaška potovka v jarku za vasjo; pobrala je otroka, ki se je drl na vse pretege, in ga odnesla v župnišče. Spotoma je še stopila domov, brž zavrela lonček mleka, ki ga je lačno otroče v hipu popilo. Župnik ni vedel, kaj bi z otrokom. Poklical je župana in z njim in še z nekaterimi občinskimi možmi so po dolgem prerekanju sklenili, da bo otrok romal od hiše do hiše, dokler ne bodo našli matere ali koga drugega, ki bi hotel skrbeti za otroka. Potovka s tem sklepom ni bila Bog ve kako zadovoljna. Mihec se ji je medtem prikupil, saj se je znal tako sladko nasmejati, če ga je požgečkala pod bradico. O, ona bi ga že vzela k sebi, toda kaj ko je sama romala od hiše do hiše, iz vasi do vasi, s trebuhom za kruhom. S solzami v očeh se je poslovila od malega fantička, ko ga je drugo jutro nesla na številko eno, sama pa je odšla na pot. Ko se je čez teden dni vrnila, je bila njena prva pot do Miha. Kako je bila žalostna, ko je zagledala otroka vsega bledega in shujšanega, povitega v mokre, smrdljive cunje. Oštela je gospodinjo, ki je tako slabo pazila nanj, in ga odnesla s seboj v svojo kajo.

Tu sem segajo Mihčevi najlepši spomini. Mama Polona mu ni rekla nikdar žal besede, skrbela je za fanta kakor za lastnega sina, za kar ji je bil Mihec iz dna srca hvaležen. Najbridkejši dan, ki ga je doživel pri njej, je bil ta, ko je zvedel, da Polona ni njegova prava mati.

V kajži je fant rasel kakor konoplja. Leto za letom je bil večji in močnejši, ko pa je postal sposoben za delo, je Polona umrla. Tiste dni po smrti je fant kakor zmešan hodil po vasi. Pozabil je na jed in spanje, vse dni je strmel v nebo in čakal, kdaj se mu prikaže njegova ljuba teta Polona. Toda nje ni bilo več.

Župan je spet sklical sejo. Tokrat se je javil gruntar Potokar in vzel fanta k sebi za pastirja. Odslej se je pričelo za Miha trpljenje. Vsi, celo hlapci in dekletke, so ga pehali iz kota v kot, mu nalagali toliko dela, da ga je komaj zmogel, potem pa so mu še očitali vsak kos kruha, ki mu ga je trdosrčna gospodinja prav na tanko odrezala. Miha kar ni mogel razumeti, kaj se godi z njim. Po cele noči je prejkopal v svojem pogradu v hlevu in klical teto Polono, naj se ga usmili in vzame k sebi.

Edine lepe dni, ki jih je imel, je preživel poleti, ko je peljal živino na planine. Tu je bil po cele dneve čisto sam, nihče ga ni preganjal, nihče ga ni motil v njegovem kraljestvu. Vsa planina je bilo njegova, krave so bile njegovi podložniki, on sam pa je bil kralj nad vsem tem. Podnevi je lazil za planikami, iskal steze divjih koz, zvečer pa, ko je legel mrak, je zaigral na svoj gorski rog. Tega je dobil od tete Polone za spomin, zato mu je bil ljubši od vsake druge reči na svetu. Še ko je bil čisto majhen, mu ga je pokazala in mu pravila, da je nanj zadnji igral njen ded, po njegovi smrti pa je pozabljen obležal v kotu. Ko je bil malo večji, sta po večerji sedla na klop za kajžo in Polona je s tresočim se glasom pela stare napeve, ki jih je Miha izkušal zaigrati na rog. Vsak večer, ko so vaščani legli v posteljo, je zadaj za vasjo zazvenela tiha pesem v poletni mrak in se dvigala proti zvezdnemu nebu, z njo vred pa sta se dvigali dve duši — Polonina in Mihčeva.

Ko je po tetini smrti Miha prišel k Potokarjevim, ni bilo več časa za take reči. Vso zimo je ležal rog pozabljen v kotu pri postelji. Miha je komaj toliko utegnil, da ga je vsak večer, preden je zaspal, pobožal z očmi. Šele poleti, ko je odšel na planino, ga je spet lahko prijel v roke in zaigral vse pesmi, ki jih je včasih igral teti Poloni. V to igranje je zлил svojo bol in žalost, vse svoje neizpolnjeno hrepenenje.

Bilo je soparnega poletnega večera. Miha je zaprl živino v stajo, sam pa je sedel na svoj najljubši prostor nad prepadam in pričel igrati. V daljavi so švigali bliski, zdaj pa zdaj je votlo grmenje pretrgalo dušečo tišino. Miha pa je igral. Danes je prav posebno čutil hrepenenje po teti Poloni, zdelo se mu je, da se danes mora nekaj zgoditi, nekaj prav posebnega, kar bo morda usodno za vse njegovo življenje. Nič ni videl, kako so se vedno bolj približevali oblaki, ni slišal, kako se je grom vedno bolj grozeče odbijal od sten. Slišal je le glas svojega roga, in če je zaprl oči, je zagledal smehlajoči se obraz tete Polone.

Zrak je bil čisto miren, niti bilka se ni zganila. Nekaj minut je vladala popolna tišina. Tedaj pa je presekalo temo slepilen blisk in takoj zatem je zagrmelo, da se je stresla vsa gora. Mihec je od strahu poskočil. Ravno prej je videl teto, kako se mu je smehljala in ga vabila s seboj. Grom pa ga je zbudil iz sanj in ko je Mihec poskočil, mu je rog padel iz rok. Sklonil se je za njim, da bi ga pobral, pri tem pa je pozabil, da stoji tik nad prepadam. Napravil je korak naprej, zgrabil rog, pri tem pa je izgubil ravnovesje in strmoglavil v globino. Zamolkel krik se je odbil od sten, potem pa so se z neba usule debele kaplje in zašumele svojo.

Ko so drugo jutro v dolini otroci iztikali za malinami, so na skalovju zagledali razbito telo in poleg njega žalostne ostanke lovskega roga. Jana Podkrajškova.

Jelka Reničeva:

VERNIH DUŠ DAN

ako žalosten, pravi vernih duš dan je, ko visijo megle kakor strgane plahte nad ulicami, legajo na strehe hiš, se valijo okrog oken in zatemnjujejo stanovanja.

Boris, Vladko in Edo stojijo pri oknu in zro v megleni dan, opazujoč, kaj se godi na nasprotni strani ulice, ki jim je za danes prepovedan raj. Vsi trije so namreč nahodni in kašljajo. Mama jih nikakor ne pusti iz hiše.

Najbolj so pa žalostni zato, ker pojedeta očka in mamica danes na pokopališče, dečki pa morajo ostati doma.

Ah, kaj vse bodo letos zamudili! Saj imajo tako strašno radi stare na pol podrti nagrobne spomenike, o katerih se dajo pripovedovati tako skrivnostne in grozljive povesti, ki jih oni še poveličujejo, tako da jim gre kar mraz po hrbtu. Njih bujna domišljija vidi, kako v temi novembrskega večera v svitu svečic lezejo iz grobov mrliči in vsakršne pošasti, pred katerimi se mora človek varovati.

Letos torej dečki ne bodo videli tisočerih vencev, sveč in svečic na grobeh, in za to jim je strašno žal...

Toda mama ima zdravilo za njih žalost. Ko odhaja z očetom, jim da sveženj svečk in jih opominja, naj bodo oprezní, da ne bodo kaj zažgali. Lepo naj pomolijo za duše vseh umrlih sorodnikov, ker letos ne morejo na pokopališče.

Dečki vriskajo od veselja, poljubljajo mamó in jo objemajo, da se jim komaj izmiká.

Mati priporoči dečke še varstvu zvestega domačega duha, Pepice, potem pa mirno odide z očetom na pokopališče.

Ko se zvečer vrne domov, zasliši že spodaj v veži pobožno petje svojih sinkov, in ko stopi v sobo, jih vidi, kako molijo in pojejo, zbrani okrog gorečih svečic, pobožno pesem...

Toda kaj je to? Saj je teh otroških glavíc prav za prav več. Da, tista mala glavica z razkuštranimi plavimi lasmi, to je hišnikova Anica.

«Mama,» zakričijo dečki drug čez drugega, da se sploh ne da razumeti, »privedli smo ti deklico in molimo, da bi ji ne umrla mamica.» In slišati je samo «mamica» in «kaj ne, mamica?», tako da uboga mamica sploh ne ve, za kaj gre. Šele služkinja jo mora poučiti, kaj je prav za prav.

Hišnico so davi odpeljali v bolnišnico in Anica je ostala sama doma, ker je šel hišnik nekam iskat dela. Zeblo jo je, lačna je bila in bala se je v praznem, mračnem stanovanju. Sedla je na stopnice in jokala. Dečki so hoteli zbežati na cesto, pa so jo dobili na stopnicah in jo privedli domov. Tako, in zdaj ve gospa vse!

Mati zre usmiljeno na to drobno telesce z bledim, suhim obrazom, iz katerega jo gleda dvoje modrih, plašnih in ponižnih oči, da jo kar srce zaboli.

«Ali bo ostala pri nas, mamica?» prosjajo dečki. «Mi se ne bomo pregovarjali z njo, ne bomo se z njo topli,» zagotavljajo materi, in da bi poudaril svoje obljube, je Vladko od nekoč privlekel zamazano čepico ter jo ponudil Anici z viteško gesto: «Na, vzemi jo, da te ne bo zeblo!»

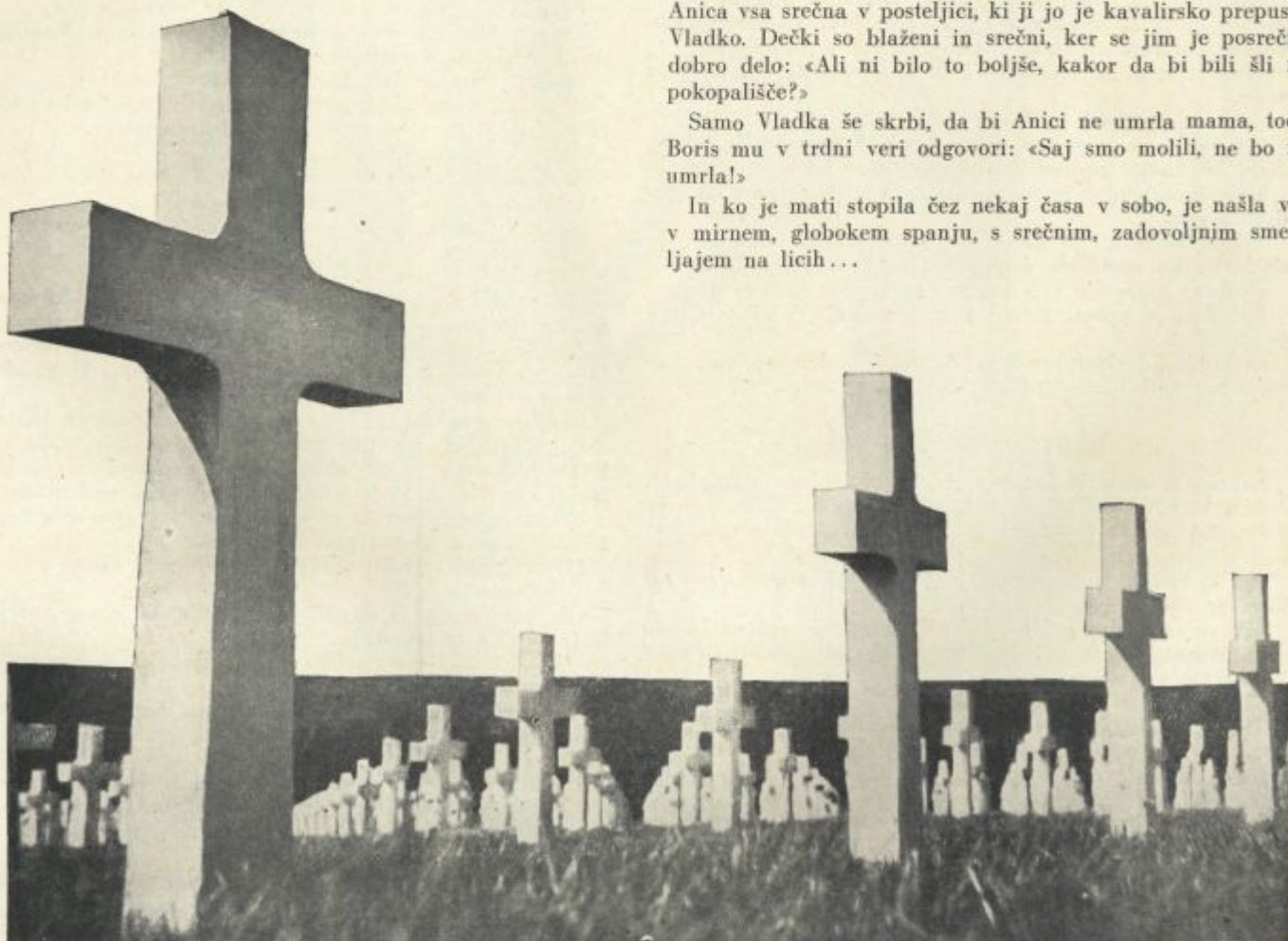
Anica revica kar strmi zaradi vse te ljubezni in darežljivosti in oči ji hvaležno žarijo v dečke...

Vladko to vidi, prime mamó za roko, jo potegne v stran in ji reče otroško resno: «Anica je revica, mama, pustimo jo tukaj — kajne?»

Ali more mati razočarati svoje dečke? In tako spi nočoj Anica vsa srečna v postelji, ki ji jo je kavalirsko prepustil Vladko. Dečki so blaženi in srečni, ker se jim je posrečilo dobro delo: «Ali ni bilo to boljše, kakor da bi bili šli na pokopališče?»

Samo Vladka še skrbi, da bi Anici ne umrla mama, toda Boris mu v trdni veri odgovori: «Saj smo molili, ne bo ne umrla!»

In ko je mati stopila čez nekaj časa v sobo, je našla vse v mirnem, globokem spanju, s srečnim, zadovoljnim smehljajem na licih...

DVE IZ KNJIGE «ŽIVLJENJE MUČENIKOV 1914-1916»

Pisatelj, danes znamenit član Francoske akademije, je bil med vojno vojaški zdravnik na fronti in v zasilnih bolnicah zaledja, kjer je nastala njegova pretresljivo preprosta knjiga «Življenje mučenikov», ki z neizbrisnimi potezami slika vso grozoto bede in umiranja v svetovni vojni.

Tricotov mozolj

Malo dni pred smrtjo se je Tricotu zgodilo nekaj zelo neprijetnega: na eni strani nosu se mu je napravil mozoljček, podoben žebljevi glavici.

Tricot je imel veliko nesrečo: od rok mu je ostal samo še spomin. Poleg tega je nosil na eni plati prsnega koša veliko rano, ki je zevala kakor smrdljiva usta in od koder mu je uhajala življenjska volja.

Kašljati, pljuvati, iskati z razprtimi, plašnimi očmi najdljivo sapo, ne imeti več rok, da bi se popraskal, ne moči jesti sam in ne imeti niti najmanjšega poželenja po jedi, to res ni več življenje. Toda Tricot vendar ni obupal. Svojo lastno vojno je vojeval z božansko potrpežljivostjo moža, ki je vodil veliko svetovno vojno in ki ve, da zmaga ne bo prišla takoj kar sama od sebe.

Toda Tricot ni imel niti zaveznikov, niti rezerv. Bil je popolnoma sam, ves suh in tako izčrpan, da je neki dan kar na lepem in ne da bi čutil, prešel iz stanja ranjenega v stanje umirajočega vojaka.

Prav v tistem trenutku mu je zrasel mozolj na nosu.

Tricot je pogumno prenašal najhujše nezgode. Bil je pa mahoma brez moči pred tem drobnim prirastkom bolečine.

— Gospod, mi je jecjal in malodušno dejal bolničar, ki je stregel ubogemu Tricotu, pravim vam, da je ta mozolj, da je... kapljica, ki bo prestopila vazo...

«In, resnično, vaza se je razlila. Mera je bila prepolna. Tricot, ki je sicer razmeroma malo tarnal, je pričel vzdihovati. Od tega trenutka sem vedel, da je izgubljen.

Vprašal sem ga večkrat na dan, misleč na vse njegove rane:

«Kako se počutiš, možiček?»

On mi je pa odgovoril, samo v mislih na mozolj:

«Slabo, slabo, gospod! Mozolj se veča.»

Mozoljeva konica je res postajala bela. Hotel sem jo predrati z iglo.

Tricot, ki je bil prenesel, da so mu odprli prsni koš, ne da bi ga bili uspavali, je zaklical v solzah:

«Nobene operacije več, nočem več nobene operacije!»

Ves dan je potem tarnal zaradi mozolja, naslednjo noč je pa umrl.

— To je bil «hudoben mozolj», mi je dejal bolničar. Ako bi se mu ne bil naredil, bi bil nemara še dolgo živl...

Mercierova smrt

Mercier je umrl in jaz sem videl jokati njegovo truplo... Nisem verjel dotlej, da je kaj takega sploh mogoče.

Pravkar so mu bili umili obraz in počesali sive lase.

Rekel sem mu:

«Vi še nimate štirideset let, moj ubogi Mercier, pa so vaši lasje že skoro beli.»

«To je zato, ker je bilo moje življenje zelo mučno in ker sem bil često žalosten. Toliko sem delal, toliko delal! In tako bore malo sem imel sreče...»

Čez ves njegov obraz so razprežene bolešne, drobne gube. Tišoč ponižan je zapustilo na njih neizbrisne spomine. Vendar se njegove oči neprestano smehljajo. Med uvelimi potezami bleste te oči v posebni odkritosti in v tako čistem upanju!

«Rešili me boste, gospod doktor, morda bom potem vbo-doče bolj srečen.»

Rečem mu:

«Da.»

Mislim pa:

«Oj, nikdar, nikoli!»

Toda hipoma me pokliče. Velik, sajastočrn kolobar se mu vdolbe okrog smehljajočih se oči. Preko čela mu curlja bled pot.

«Pridite, pridite sem,» mi pravi, «nekaj strašnega me grabi. Gotovo bom umrl.»

Urno se zberemo okrog ubovega, ohromljenega telesa. Samo obraz mu poizkuša izražati bojazen. Komaj da se roke malo premikajo na rjuhi. Karteča mu je ločila vse ostalo od živih virov.

Žurimo se, toda že čutim, da mu peša srce in da usta z mučnimi napori prosijo kapljo, eno samo, edino kapljo iz neskončne čaše zraka.

Polagoma uhaja peklenskimi bolečinam. Uganil sem, da se njegova roka pregiblje, da bi zadržala mojo.

«Ostanite pri meni,» mi pravi, «bojim se...»

Ostanem pri njem. Pot usiha na njegovem čelu. Strašne bolečine izginjajo. Zrak znova lije v njegova razbolela pljuča. Sladek pogled se ni nehal smehljati.

«Rešili me boste navzlic temu,» pravi. «Prežalostno, pre-uborno sem živel, da bi že umrl, kajne, gospod?»

Stiskam mu roko, da bi mu vlil zaupanja, in čutim, da je njegova trda roka srečna v moji. Ugrebel sem svoje prste v njegovo meso, kri je tekla na mojo roko. To zadostuje, da ustvari močne vezi med dvema možema.

Zdi se mi, da se mu je popolnoma povrnil mir. Govorim mu o njegovem lepem domačem kraju. Bil je pek v neki cantalski vasici. Skupaj se spominjava brinjevega vonja v poletnih dneh na zelenih pobočjih in čudovito okusnih mineralnih vrelcev, ki izvirajo v bližnjem hribu.

«Oh,» mi pravi, «vedno vas bom videl.»

«Vi me boste videli, Mercier?»

Zelo preprost mož je, rad bi se izrazil, pa pristavi samo: «V očeh... vedno vas bom videl v očeh...»

Kaj pa vendar vidi še? Katera druga stvar se nenadoma prikaže njegovim umirajočim očem?

«Oh, že spet se pričinja,» mislim...

Resnično, kriza se ponavlja. Strašna je. Kmalu bo uničila žrtev, to pot že ne moremo nič več pomagati...

«Čutim, da bom umrl,» pravi.

Smehljajoče se oči še prosijo:

«Toda rešili me boste, rešili me boste!»

Mercierov obraz je že ves spačen od smrtnega boja.

Reče mi:

«Ostanite pri meni!»

Da, ostal bom pri tebi in ti bom stiskal roke. Ali res ne morem storiti nič drugega zate?

Nosnice mu trepetajo. Teško je biti štirideset let nesrečen in se za vselej odpovedati ponižnemu veselju, ki ga zbuja v srcu grenki vonj po brinju...

Ustnice se mu že krčijo in se polagoma povešajo, žalostne.

Pot, črni pot mu lije znova raz blede čelo. Oh, kako težko je umreti po štiridesetih letih naporov, ne da bi si mogel otreti čelo, ki je bilo vselej nagnjeno nad delom!

Neizmerna je žrtev in ni mogoče izbirati ure: vdati se je treba, kadar se dvigne glas in pokliče.

Človek mora odložiti orodje, vstati in reči samo:

Tukaj sem!

Oh, kako težko je pustiti to življenje, ki je vse narejeno le iz dela in iz bolesti.

Oči se še slabotno smehljajo. Smehljajo se do poslednjega trenutka.

Nič več ne govori. Nič več ne diha. Srce se je upiralo, upiralo, zdaj pa je negibno kakor truden dirkač.

Mercier je mrtev. Zenice se mu slovesno razširjajo čez stekleni prepad. Vse je končano. Ne bo rešen...

Zdaj se iz mrtvih oči izlijejo težke solze, ki polze po licih. Vidim, kako se mu pačijo poteze, da bo jokal vso večnost.

Še dolge minute držim mrtvečevo roko v svojih rokah...

Prevedel d'Artagnan.

ELEGANTNE OBLEKE

K 8064. Čedna popoldanska obleka iz sivomodrega ornamentnega krepa, neke nobe umetne svilene tkanine. Obleka je ozaljšana okoli vratu in na koncu poldolgih rokavov s čipkami. Na prsih je vložek iz nabranih čipk, ki so prišite na til. Krilo je zelo široko in zvončasto. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3.25 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8087. Okusna popoldanska obleka iz črnega drobnorebrastega blaga in iz rožnatega žoržeta. Krilo je sestavljeno iz treh pol, spredaj je koničasto podaljšano nad pas. Pod tem delom sta napeljana oba konca okraska iz žoržeta, ki sta zadaj zvezana v veliko petljo. Blaga potrebujemo (za velikost I) 3.25 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8074. Moderna večerna obleka rožnate barve. Zvončasta prednja pola krilo primerno razširi. Hrbet je globoko izrezan. Oba konca pasu, ki sta pritrjena spredaj na prednik, sta zadaj prekrížana. Blaga potrebujemo (za velikost I) 4.65 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8052. Večerna obleka iz vezanega črnega žoržeta za obilnejšo postavo. V ta namen je med krilom, ki je sestavljeno iz štirih pol, in med zgoraj in spodaj nabrano bluzo vstavljen širok pas, ki ima obliko oprsnika, kar napravi postavo bolj vitko. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 5.65 m, če je 90 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih III, IV in V po 22 dinarjev.

K 8064

K 8087

K 8074

K 8052

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ZENE IN DOMA»,
LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

LEPE DOPOLDANSKE OBLEKE

K 8124. Ta športna obleka je iz pridvižnega (reliefnega) vzorčastega volnenega žakara, ki je letos zelo v modi. Prednik je pod pasom prerezan, zadnik je pa krojen v celem. Prednje gube na krilu so posebej ošite. Zobčasta robova obeh prednikov sta prišita na telovnik. Telovnik in ovratnik sta iz svetlejšega gladkega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2.30 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

M 2773. Eleganten plašč s kožuhočinastimi progami na zavihkih, kar je letos posebno moderno, ovratnik je pa iz blaga. Nekaj novega je tudi razporeditev gumbov. Za ta plašč izberemo lahko velur in nove vrste blaga z izrazitimi pridvižnimi vzorci. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2.50 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8062. Obleka z obramnikom, narejena iz rusko-zelenega karirastega volnenega krepa z tkanim puhom, to je nova vrsta mehkega volnenega blaga. Krilo je sestavljeno iz treh pol. Z obrobo na krilu, ki je podaljšana v pas, je obleka razdeljena v krilo in bluzo. Beli ovratnik in oba zapestnika so iz svetlega blaga in jih na obleko samo pripnemo z velikimi obodi, da jih laže peremo. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.30 m, če je 150 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8029. Obleka iz modrega tkanega volnenega jerseja. Ker je v pasu ob straneh le narahlo priležna in ima spredaj obliko telovnika, se poda zlasti obilnejšim postavam. Telovnik je zgoraj zapognjen v zavihka, ki sta iz svetlejšega blaga. Telovnik se zapenja na štiri gube, gumbi na rokavih so pa dvojni. Blaga potrebujemo (za velikost V) 3 m, če je 150 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih III, IV in V po 22 dinarjev.

K 8124

M 2773

K 8062

K 8029

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNACENIMI STEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

NOVI OKUSNI MODELI

K 8111. Obleka iz rjastordečega žoržetastega kotleta, to je iz umetnega svilenega blaga, podobnega volni, s pikčastim šalom okoli vratu. Obleka se zapenja spredaj počevno na gumbe, zadnik je pa urezan v celem in je podaljšan z obram-

nikom, ki sega nazvpred. Pas je iz usnja. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.65 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8157

K 8138. Obleka iz dveh vrst blaga, ki sta hudo nasprotnih barv, rdečkastorjave in zelene, je prav primerna, kadar hočemo iz starih oblek narediti novo. Obleka nima ovratnika, je ozaljšana s prešivi in se zapenja na dve vrsti gumbov. V tem slogu so narejeni tudi žepi in rokavi. Životek je skrajšan in krilo, ki je sestavljeno iz treh pol, je temu primerno daljše krojeno. Blaga potrebujemo (za velikost 17) 2 m rjavega in 1.10 m zelenega, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

K 8111

K 8138

S 1734

K 8137. Preprosta obleka iz mehkega, volni podobnega progastega blaga (mohair, mešan s puhom). Obleka je krojena v celem in se spredaj zapenja na gumbe. Edini okras so obšitki iz istega blaga, toda v drugi smeri. Obleka je spredaj in zadaj razširjena z gubami, ki se odpirajo. Blaga potrebujemo (za velikost III) 3.60 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

S 1734. Kostum iz ruskozelene an-gorske volne z žepi iz črne kožuho-vine. Jopica, ki je brez ovratnika, se zapenja na dva gumba in je v pasu nabrana na moderen način. Preprosto krilo je sestavljeno iz dveh pol. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.10 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI STEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA», LUBLJANA, DALMATINOVA 8.

M 2758. Mladostni športni plašč s kožuhovinastim ovratnikom in kožuhovinastimi našitki pri žepih. Plašč je krojen ravno, tako da ga zategnjeni pas nabere v gube. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.60 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih Ia, I in II po 22 din.

M 2758

Iz novih

vrst

volne-

nega

blaga

K 8069

M 2740

K 8069. Ta obleka iz temnega volnenega šanzana je primerna za prav vitke postave. Zadaž in ob strani se obleka tesno prilega života, spredaj ima pa obliko telovnika in bolera. Na vsaki strani prednje pole je krilo razširjeno z gubami, ki se odpirajo. Iz svetlejšega blaga sta narejena telovnik in obroba pri ovratniku in boleru. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 3.70 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

M 2740. Čisto po moderno je narejen ta plašč. V pasu je prerezan in zožen s posnetki. Globoki izrez je izpolnjen s telovnikom. Ovratnik je iz ovčje kožuhovine. Blaga potrebujemo (za velikost Ia) 2.15 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih Ia, I in II po 22 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Za obilnejše postave

M 2764

B 2596

B 2596. Bluza iz rdečega umetnega svilenega krepa z okrasnimi nabori. Nekaj novega so trikotni gosto nabrani okraski na prsih. Nizki pokončni ovrtnik se končuje v petljo. Bluza se zapenja spredaj na gumbce. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2.10 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I po 14 dinarjev.

K 8028. Do vratu zaprta obleka za starejšo žensko, brez pasu, z naprsnikom iz istega blaga in z nizkim belim ovrtnikom. Krilo je sestavljeno iz treh pol, ima spredaj obliko oprsnika, spodaj pa gube, ki se odpirajo. Blaga potrebujemo (za velikost V) 4.30 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih III, IV in V po 22 dinarjev.

K 8060. Črna popoldanska obleka, primerna za starejše gospe. Okoli vratne izreze in rokavov je okrašena z zobčasto obrobo. Krilo je spredaj zvončasto razširjeno. Zadnik je v pasu zožen s posnetki, čez katere gre pas (glej sliko zadnika!). Blaga potrebujemo (za velikost VI) 5.85 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih IV, V in VI po 22 dinarjev.

M 2764. Priležen plašč brez pasu, ki je spredaj zožen s posnetki, zadaj pa s polami. Široki ovrtnik ima našito zajčjo kožo, ki je izdelana kakor dragocena kožuhovina. Takšen plašč je prikladen za zelo obilne, pa tudi za vitke postave. Blaga potrebujemo (za velikost VI) 3.25 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II, III, IV, V in VI po 22 dinarjev.

K 8028

K 8060

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO VZORCI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENEINDOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Za popoldneve in večere

K 8052. Nekaj posebnega je oblika bluze pri črni večerni obleki iz žameta z vstavljenim čipkastim obramnikom. Na ta obramnik je prišit močno nabrani život z močno nabranimi rokavi. Rokavi so tudi spodaj nabrani. Krilo je sestavljeno iz dveh pol. Blaga potrebujemo (za velikost I) 3.60 m, če je 90 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8052

K 8117. Preprosta, pa vendar prav čedna in okusna modra volnena obleka z okraski iz svetlejšega blaga. Bluzasta oblika je po zadnji modi. Najmodernejši so tudi kvadratično oblikovani žepi na prsih in teloovnik iz belega blaga. Krilo je sestavljeno iz dveh pol. Blaga potrebujemo (za velikost Ia) 1.90 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi za velikost Ia, I in II po 22 dinarjev.

K 8117

Praktičen plašč rumenkaste barve s širokim usnjenim pasom in velikimi okroglimi žepi, všitimi v blagu. Rami sta prešiti z motivi.

Topla oblačila za otroke

K-K 1625. Športna obleka iz rižastega blaga za večje dečke. Suknjič s pasom ima zadaj naplečnik in ob straneh gube. Hlače so kratke. Blaga potrebujemo (za velikost 10) 1.65 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5367. Dekliška obleka za šolo iz belopikčastega pralnega žameta. Našitki so prišiti tako, kakor bi imela obleka obramnik. Krilce ima spredaj gubo. Ozki ovratnik je iz belega pikeja. Blaga potrebujemo (za velikost 7) 2.25 m, če je 70 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

K-M 5314. Rdeča volnena obleka, krojena na nov način. Krilo je zmerno zvončasto. Obleka se pod vratom in v pasu zavezuje s trakom. Blaga potrebujemo (za velikost 12) 1.40 m, če je 130 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-K 1625

K-M 5367

K-M 5314

K-M 5338. Otroški plašček, obložen okoli vratu in v zapestju s kožuhovinasto plaso. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 1 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-M 5337. Priležen dekliški plašč iz svetlorjavega buklega z zavihki, ki so obloženi z rjavo ovčjo kožuhovino. Ovratnik sam je brez kožuhovine. Blaga potrebujemo (za velikost 11) 1.55 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 din.

K-M 5334. Dekliški plašč z nakazanim ogrinjalom iz zelenega pridvižnega (reliefnega) blaga. Z ozkimi plasami črnega, perzijanski kožuhovini podobnega blaga sta obrobjena ogrinjalo in pokončni ovratnik. Blaga potrebujemo (za velikost 13) 2.10, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-K 1619. Dekliški plašček v obliki raglana. Ovratnik se nosi lahko tudi odpet. Blaga potrebujemo (za velikost 2) 1.10 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-M 5338

K-M 5337

K-M 5334

K-K 1619

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNACENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA», LUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Za naše otroke od jutra do večera

K-M 5374. Dolga praznična obleka iz rožnatega tafta s čipkastim okrasom za manjše deklice. Tudi iz žameta je lepa. Blaga potrebujemo (za velikost 4) 1.85 m tafta, če je 90 cm širok ali pa 2.40 m žameta, če je 70 cm širok. Mali krogj «Ultra» se dobi v velikostih 4, 6 in 8 po 14 dinarjev.

B-F 2670. Praznična dekliška obleka iz motnega modrega tafta, ozaljšana s temnomodrim žametastim trakom in z rožnatimi šopki. Blaga potrebujemo (za velikost 14) 5 m, če je 80 cm široko. Veliki krogj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

K-M 5315. Pripravne hlačke iz pralnega volnenega blaga. Urezane so v celem in imajo obramnik in žep iz belega pikčastega blaga. Zadaj se zapenjajo na gumbe. Blaga potrebujemo (za velikost 2) volnenega 1.50 m, pikčastega pa 20 cm, če je 80 cm široko. Krogj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 7 dinarjev.

K-K 1614. Temna žametasta praznična obleka z bolerom in s svetlo bluzo za majhne dečke. Blaga potrebujemo (za velikost 3) 1.50 m žameta, če je 70 cm širok, in 90 cm umetne soile, če je 94 cm široka. Mali krogj «Ultra» se dobi v velikostih 3 in 5 po 14 dinarjev.

K-M 5315 B-F 2640 K-M 5348 K-M 5346

K-M 5374

K-K1614

B-F 2670

B-F 2640. Praktičen gospodinjski predpasnik iz posebno karirastega blaga za mlada dekleta. Naramnice in žepna obroba so iz enobaronega modrega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost 15) 1.65 m, če je 80 cm široko. Krogj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 7 dinarjev.

K-M 5348. Da vratu zapeta spalna srajca za večje deklice iz belega ali pa iz barbastega pralnega blaga. Ima dolge rokave in obramnik ter je ozaljšana s čipkami. Blaga potrebujemo (za velikost 10) 2.90 m, če je 80 cm široko. Mali krogj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5346. Kopalni plašč, ozaljšan z vrvcem, za bolj odrasle deklice. Če je iz toplega flanelnega blaga, je primeren tudi za jutrnjo haljo. Blaga potrebujemo (za velikost 9) 1.90 m, če je 150 cm široko, ali pa 3.10 m, če je 80 cm široko. Mali krogj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI STEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Grad Peleš v Sinaji.

Grad Bran.

ŽENA, KI JE USTVARILA VELIKO ROMUNIJO

Ko se na praznik vseh vernih duš spominjamo tistih, ki so zadnje leto za vedno odšli od nas, se moramo ustaviti pri pokojni romunski kraljici, ki je bila po vsem svetu spoštovana zaradi svojih velikih diplomatskih zaslug.

Po rodu je bila Angležinja in se je — ko ji je bilo komaj osemnajst let — poročila z romunskim prestolonaslednikom Ferdinandom. Rodila mu je pet otrok: sedanjega romunskega kralja Karola II., našo jugoslovansko kraljico Marijo, bivšo grško kraljico Elizabeto, princa Nikolaja in princeso Ileano, ki se je pred nekaj leti omožila s habsburškim nadvojvodo Antonom.

V svoji knjigi »Sen iz življenja kraljice«, ki jo je napisala nekaj let pred svojo smrtjo, piše odkritosrčno o življenju na dvorih. Pogumna je bila, pa ne samo kot kraljica, ampak tudi kot žena. Ravnala se je po dvornih predpisih samo toliko, kolikor ji je prijalo. Mnogo težkih ur je preživela kot mlada žena in mati, ko je morala živeti po

predpisih in pod nadzorstvom tedanjega romunskega kralja Karola I., ki je bil še ves prežet s starokopitnimi nazori. Ko je njen mož po smrti kralja Karola I. zasedel prestol, je svobodneje zadihala in odtlej mnogo vplivala na zunanjepolitično smer Romunije. Posebno je uveljavila svoje sposobnost v svetovni vojni. Kraljica Marija se je zmerom čutila Angležinjo in ni tega niti najmanj prikrivala. Koliko truda jo je stalo, da je s svojo sugestivno osebnostjo pridobila kralja Ferdinanda, generaliteto in ljudstvo za vojaško udeležbo na strani antante! Zato bodo morali zgodovinarji priznati, da je Velika Romunija, kakršna je izšla iz svetovne vojne, predvsem njeno delo.

Poglavitni potezi v njenem značaju sta bili pogum in strastna ljubezen do lepote. Bila je sama nenavadno lepa in mikavna ženska in je ljubila vse, kar je bilo lepega. Romunski gradovi, ki po vsem svetu slovijo po svoji lepoti, so bili preurejeni po njenem okusu. Tako je na primer grad Peleš, v katerem je umrla romunska kraljica Marija,

Grad v Balčiku.

Pogled v eno izmed sob gradu v Balčiku.

pravi muzej umetnin. V njem so zbirke slik znamenitih španskih, italijanskih in nemških renesančnih mojstrov. Posebno lep je tudi srednjeveški viteški grad Bran, ki ga je država podarila kraljici Mariji. Ta grad si je opremila s pomočjo svojega temeljitega poznavanja slogov in zgodovine v pravo umetnino.

Najljubše bivališče pokojne romunske kraljice pa je bil gradič v Balčiku ob Črnem morju. V svoji oporoki pravi romunska kraljica:

«Moje srce pokopljite v mali, samotni cerkvi v gradu Balčiku, sredi cvetja in lepote, ki sem jih vse življenje tolikanj ljubila.»

Grad je bil nekaj last turškega paše. Tik pod gradom

valovi Črno morje. Obala, ki se v mesečnih nočeh vsa lesketa v srebru, se imenuje «Srebrna obala».

Kraljica Marija se je v življenju izkazala pogostokrat kot prava žena. Rada je nosila lepe in izbrane obleke. Vsa je žarela od navdušenja, če je videla, da je bila na dvornem plesu najlepša. Hkrati se je navduševala za lepe cvetlice, pristna ročna dela, starine, lepo književnost in za žlahtne konje.

Zadnja leta svojega življenja je bila romunska kraljica zaradi bolezni pogostokrat prisiljena živeti v sobah. Tedaj je začela pisati svojo prvo knjigo «Zgodba mojega življenja», pozneje pa je napisala še knjigo «Sen in življenje kraljice».

BORBA Z VOLKOM

Bilo je mrzlo, da je drevje pokalo. Medved se je prebudil v svojem brlogu, pogledal v beli dan, pa se je takoj spet zavalil na svoje ležišče z namenom, da se ne prebudi, dokler ne zasije toplo sonce. Tudi druge zveri so mirovale. Lisica se je res hotela nekega dne splaziti v kurnik, toda spotoma se ji je na kožuho nabralo toliko ivja in ledenih iglic, da se je komaj privlekla v svoj brlog in se spet ogrela. Vsaka žival, ki ji je bilo kaj do življenja, je ždelo doma in čakala toplejših dni.

Samo eden ni miroval. V planini je bival ogromen volk, vedno lačen požeruh. Vso okolico do vasi je obrazil, a nikjer ni našel nič živega. Od jeze je

grizel dračje in lomil veje, da mu je krvavel gobec.

Nekega dne tik pred zoro je zapazil volk, da se nekaj giblje na poti. Ko je natančneje pogledal, je spoznal človeka. Bil je pastir Tone, ki je imel vrh planine majhno kočico. Preteklo noč mu je bil zbolel otrok in zdaj je korakal v dolino po zdravila. Na nič drugega ni mislil kakor na svoje bolno dete. S seboj ni imel orožja, celo svojo pastirsko palico je pustil doma.

Nenadoma je zapazil volka. Hotel je pobegniti, pa se je spomnil na svoje bolno dete, se priporočil Bogu in se pripravil, da se ubrani volka. Volk se je z

vso silo zaletel v pastirja, da sta oba padla v sneg.

Zjutraj so opazili vaščani v snegu nekaj črnega. Ko so se približali, se jim je nudil nenavaden prizor. V snegu je ležal pastir Tone. S svojimi močnimi rokami je držal že mrtvega volka za grlo. Volk je bil s šapami napadel pastirja, da je Tone krvavel iz mnogih ran, toda njegove močne roke niso popustile, dokler ni volku zmanjkalo sape. Vaščani so prinesli zdravila za pastirjevega otroka in odnesli ranjenega Toneta v njegovo kočico.

Mnogo let je minilo od tistih dob. Pastir Tone je star in bolehen. Kadar ga vidijo vaščani, pravijo: «Vidite starca Toneta. Da, Tone, to je bil junak, z rokami je zadavil največjega volka, ki je kdaj živel v naših gozdovih.»

Rešitev križanke iz 10. številke

Vodoravno: 1. Jenko, 5. sir, 6. ura, 7. Kranj.

Navpično: 2. es, 3. Nitra, 4. Kr., 6. Ur.

Uganke štev. 11

POSETNICA

Jovan Logus

Iz posetnice lahko spoznate, kakšne narodnosti je gospod Jovan Logus.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. divja žival, 6. afriška žival, 8. ruska reka, 10. ploskovna mera, 11. znana vas ob cesti Ljubljana—Celje, 12. veznik, 13. veznik, 14. veznik, 16. drevo.

Navpično: 2. število, 3. evropska država, 4. vzklik, 5. jugoslovanska reka, 7. ženska oseba v Finžgarjevem ro-

manu «Pod svobodnim solncem», 9. srbski okrajšani naziv za brata, 10. žensko krstno ime, 14. ploskovna mera, 15. del kolesa.

	1	2	3	4	
5		6			7
8	9			10	
11					
12				13	
		14		15	
	16				

ŠALE ZA NAŠE MALE

Pozna ga

Pozvoni. Domača hčerka odpre vrata in na pragu se pojavi mož z debelim, rdečim nosom.

Dekletce vljudno pozdravi in pravi: «Najavila vas bom mami.»

«Ali veš kako se imenujem?»

«Seveda vem.» Nato hitro steče v sobo in zavpije: «Mama, prišel je gospod z debelim rdečim nosom!»

*

Moški ponos

Pri železniški blagajni prosi deček: «Otroški vozni listek do Zaloga.»

Uradnik zmaje z glavo: «Otroškega listka ti ne morem dati, ker si že prevelik.»

«Dobro. Potlej mi dajte vozni listek za odrasle, vendar si prepovedujem, da me še nadalje tikate!»

*

Smešna vprašanja

1. Na katero stran pade star zajec, ko ga zadene krogla?

2. Koliko fižola gre v litrski lonec?
3. Kaj je težje: 1 kilogram železa ali 1 kilogram perja?

Odgovori na šaljiva vprašanja.

1. Na kosmato stran.
2. Nič, ker ga je treba vsipati vanj.
3. Oboje je enako težko.

Kateri mož

nima rad lepih las?

Želja vsake žene je, da bi bili njeni lasje taki, da bi vsem ugajali. Čudovito lepe lase dobi lahko vsaka žena, samo če jih pravilno neguje.

KAMILOFLOR
Specijalni Shampoo za plavolaske, ne vsebuje alkalijskega.
Daje lasem čudovit sijaj.

ELIDA

BRUNETAFLO
Specijalni Shampoo za temne lase, ne vsebuje alkalijskega, daje lasem čudovit sijaj.

SHAMPOO

Kupčija z ženo

Človeku se zdi kar neverjetno, da bi dandanašnji še kdo utegnil v Evropi kupovati in prodajati žene. Na žalost pa taki primeri niso redki. Še zmerom se rado zgodi, da starši za drag denar prodajo mlado hčerko ali pa da mož proda svojo lepo ženo prijatelju, da si potlej z izkupičkom uredi gospodarstvo.

Bolgarski kmet Ženko Kuranov v Plevni je nedavno tega z nekim sosedom zamenjal svojo mlado, lepo ženo Vero za dobro kravo mlekarico. Sosed pa se je kmalu skesal, ker se lepa Vera kot gospodinja ni dobro obnesla, in zahteval od Kuranova, naj vzame ženo nazaj in na muaj vrne dobro kravo. Ker Kuranov na to ni hotel pristati, ga je šel sosed tožit. Pred sodnikom je Kuranov dokazoval, da je njegova žena sicer lena, vendar pa zelo lepa, krava pa da

sicer daje dosti mleka, vendar pa je trnasta in muhasta, torej se vse to nekako izravna.

Sodnik je ovrigel razloge in utemeljitve, dal zapreti oba kmeta, jima pred očil njuno nemoralno početje, hkrati pa dal zapleniti kravo. Kaj se je zgodilo z ženo — o tem zgodovina molči. Upajmo, da se je spametovala in pojde rajši služiti in se bo dostojno preživljala, kakor pa da bi se še za naprej na milost in nemilost predala tako «skrbnemu» zakonskemu tovarišu.

Emil Vahek:

Vse dovoljeno

Iz Ženeve se je nedavno razširila vest o zločinstvu, ki bi je mi nikakor ne verjeli, ako bi ne bil to uradni raport, ki ga je podal v ženevskem odboru za pobijanje trgovine z omamnimi strupi zastopnik Kitajske. Gre za nekaj tako

groznega, nečloveškega, da si more človek to komaj misliti.

Kitajski delegat je obdolžil Japonce, da namenoma zastrupljajo kitajski narod, da bi ga uničili, ko ga v vojni ne morejo premagati. Ni obdolžil posameznikov, niti zasebne ali na pol uradne organizacije zastrupljevalcev, temveč obdolžil je japonsko vlado in armado. Po poročilu tega kitajskega delegata, ki se mu je pridružil tudi ameriški delegat Stuart Fuller, se godi na Kitajskem nekaj, kar je neprimerno hujše kakor bombardiranje nezavarovanih mest v Španiji, hujše kakor nečloveško bojevanje Japoncev proti nedolžnim otrokom in ženskam. Japonska hoče prisiliti Kitajsko na kolena s tem, da širi in z vsemi sredstvi podpira uživanje omamnih strupov, zlasti opija in heroina. Le z velikim trudom se je posrečilo Kitajski izkoreniniti v ljudstvu opijevo kugo. Gotovo veste, katere so glavne posledice uživanja opija: otopelost, demoralizacija in pre zgodnja smrt. Učinki drugega omamnega strupa, ki se izdeluje iz opija, namreč heroina, so še hujši, ker so ljudje, ki kadijo heroin, zapisani npravnemu in telesnemu propadu v dosti krajšem ča-

su, kakor če bi uživali čisti opij. Navadno se zastrupijo že v enem letu.

Japonska ustanavlja na kitajskem ozemlju, katerega se je polastila, in v Mandžuriji tvornice, v katerih se predeluje maki v velikanskih množinah v opij in heroin. Samo v Mandžuriji so lani izdelali 1.200.000 kilogramov opija in iz njega heroin. To blago se izvažna ponajveč v vojno ozemlje. Kako skrbi-jo Japonci za to, da bi se to peklensko blago konsumiralo, si lahko mislimo, ako upoštevamo šanghajske manire. Šanghaj je zelo kočljiv kraj, kjer se čutijo Japonci še zmerom ogrožene. Toda tisti, ki se bodo polagoma zastrupljevali, jih ne bodo več ogražali. Zato se izdelujejo heroinove cigarete, ki jih prodajajo Japonci celo ceneje kakor cigarete, ki so napolnjene z navadnim tobakom. Da napadejo s tem tudi tista ozemlja, kamor še ne sega japonski vpliv, organizirajo japonske oblasti uvoz opija iz Irana (Perzije), odkoder se je izvozilo na Kitajsko samo v prvih

treh mesecih letošnjega leta 211.000 kg opija. V Šanghaju je bila mednarodna kontrola trgovine z opijem, ki jo je ustanovilo Društvo narodov. Japonci so jo poslali domov, da bi jim ne gledala na prste. Zato pa je Japonska ustanovila organizacijo, ki ji načeluje polkovnik, da bi širila uživanje opija med Kitajci. V poedinih provincah izdajajo japonski konzulati blago, ki ga dostavljajo japonski vojaški avtomobili na določene kraje. V severni Kitajski, ki jo imajo Japonci zasedeno, je bilo uživanje opija z zakonom prepovedano. Japonci so ta zakon preklicali.

Za kaj gre Japoncem pri tem, je jasno — oni izkušajo zlomiti odporno moč širokih kitajskih slojev. Gotovo izkušajo tudi vtihotapiti opij v kitajsko armado in z njim zastrepiti province, kjer nabira Kitajska vojske novince. Heroin zanesljivo usmrti vsakogar, ki seže po njem. In pravijo, da je za vedno izgubljen, kdor je le enkrat vdih-

nil vase opijev ali heroinov dim. Japonci se pritožujejo, da imajo premalo «prostora», in ves «prostor», kar so ga pridobili na Koreji, Formosi, v Mandžuriji in v severni Kitajski, jim menda še ne zadostuje. Morda je to poizkus, da bi spravili ta veliki narod s sveta na tak način, ki bi ne vpil do neba tako, kakor če bi te ljudi pomorilo orožje. Ali se Japonska sploh še meni za javno svetovno mnenje? Menda ne preveč, ako poslušamo glas ameriškega delegata Fullerja. Ta trdi, da se velikanske množine opija in heroina uvažajo po poslaništvih in konzulatih v diplomatski prtljagi tudi v Evropo in Ameriko. Fuller pravi, da se je samo iz Tiencina izvozilo v petnajstih mesecih v Zedinjene države sto milijonov kroglic desetodstotnega heroina. Ta množina zadostuje, da v enem letu umori deset tisoč Američanov, povrh pa prinese Japoncem še deset milijonov dolarjev dobička, tako da lahko zavlačujejo vojno.

Potem ne kaže drugega kakor ročno iz postelje in spet na delo! Nov dan, poln dela, čaka gospodinjo. Vendar bi včasih najrajši ostala v postelji. Namreč takrat, kadar napočijo dnevi, ko ji ni dobro. Pa tudi ob takih dneh si lahko ohranite veder obraz in notranjo uravnovešenost, če se zavarujete z novodobno «Camelia»-higieno pred neprijetnimi nadlogami. S «Camelio» dobite občutek popolne varnosti, zakaj ta idealna reformna damska obveza je sestavljena iz več plasti najfinejše, mehke «Camelia»-vate (staničnine). Zato tudi tako dobro pije in diskretno uničuje. Edinstveni «Camelia»-pas Vam omogoči, da jo nosite brez težav.

Camelia

Popular 10 komadov	Din 22-
Special 6	Din 10-
Pas iz sukanca "	Din 20-
Pas iz svilne ozek	Din 20-
Pas iz svilne širok	Din 26-
Pas iz svilne frote	Din 26-

Idealna reformna damska obveza

Pazite na modri ovoj, v katerega je škatla zavita, zakaj samo «Camelia» je «Camelia». Kje se dobiva, sporoči, če je treba: Rave d. d., Zagreb.

Koliko korist bi imela mladina in narod, ko bi starši in ostali družinski člani skrbeli za pravilnejšo družinsko vzgojo otroka.

Mar je mogoča večja sreča, kakor vzgajati lastne otroke, živeti z njimi in zanje? To je mogoče samo v družini. Zato je reš čudno, da tako radi izrivamo otroke iz nje v območje raznih vzgojnih ustanov, kjer prav gotovo ne morejo nikoli biti deležni tiste skrbi in ljubezni kakor doma.

F. Fröbel: Vzgoja človeka.

SLAVIJA

jugoslovanska zavarovalna
banka

V LJUBLJANI

zavaruje posmrtnino zakoncem,
doto otrokom, odškodnine za požar,
vlom in razne nesreče.

*

Brezplačna pojasnila se dobijo
pri vseh zastopnikih in v glavni
pisarni

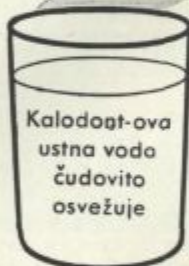
v Ljubljani, Gosposka ul. 12

Telefon št. 2176 in 2276

**Niti ne sluti
nevarnosti
v ustih!**

Ali morda tudi Vi še vedno ničesar ne ukrenete proti zobnemu kamnu, čeprav je najbolj nevaren sovražnik Vaših zob? Ne čakajte dokler ne bo prepozno in se Vam bodo začeli zobje majati, uporabljajte rajše takoj Sargov Kalodont! To je v Jugoslaviji edina zobna krema, ki vsebuje sulforicinoleat, ki odstrani polagoma zobni kamen in prepreči, da se ne napravi na novo.

SARGOV

KALODONT

**Proti
zobnemu
kamnu**

Zdenka Ridvalova:

SPOZNALA STA SE NA ULICI

Zdravnica dr. Zorka Lovšinova je utrujeno vzdihnila in zaprla vrata ordinacije. Slednjič je bila čakalnica prazna! Ne — še enkrat se je oglasil zvonec v predsobi.

«Naj malo počaka — saj je že itak prepozno.» Doktorica je pritisnila čelo na hladno okno.

Kaj je bilo neki z njo? V zadnjem času je bila okrog petih popoldne tako čudno nemirna; brž ko se je čakalnica izpraznila, je šla ter hodila po ulicah. Komaj je krenila na pobrežje, so ji postale noge težke, šla je počasi in se nekako tresla po vsem telesu.

In potem so se njene oči hipoma srečale s pogledom mladega moža, s tako ljubeznivim, smehljajočim se pogledom, da ji je pognal kri v glavo in ji za trenutek okrasil vsakdanji svet okrog nje. Na ta trenutek je Zorka vsak dan komaj čakala.

Ni hotela priznati, kaj to pomeni. Saj ni bila več mlada deklica, ki zardeva pred gorečim pogledom. Zorka se je zavedala, da ji je že trideset let — in naglo ji je bilo žal teh let neprestanega dela in truda za ustvaritev eksistence. Šele zdaj, pred pogledi tistega neznanca, so se vnemali v njenem srcu ognji tihe sreče in Zorka je začela slutiti, da je na svetu še nekaj drugega kakor delo, nekaj, čemur se doslej ni upala določiti bistva. Samo da je bilo danes že prepozno — danes ga ne bo več videla.

Zorko je bilo kar sram, ko se je spomnila, da je v čakalnici pacient, in je sama s seboj nezadovoljna odprla vrata v čakalnico.

«Prosim», je rekla vljudno in segla z roko na stikalo. Električna luč, ki se je mehko razlila po beli ordinaciji, je za hip povsila Zorki nežne trepalnice in dr. Lovšinova je mehanično podala roko vstopajočemu.

Kakor bi trenil, pa je odmaknila roko in oči so se ji široko odprle.

Pred njo je stal ta, na katerega je ravno mislila — njen neznanec.

«Oh, to ste vi? Midva se že poznavata, kajne?» je rekel mladi mož veselo in stisnil Zorki nežno roko.

Zorka se je komaj premagovala, da je bila vljudna kakor po navadi.

«Sedite, prosim.» Sama je sedla k pisalni mizi in pomočila pero.

«Vaše ime?» je vljudno vprašala.

«Janko Malič.»

«Poklic?»

«Lekarnar.»

Roka, ki je beležila te podatke, se je Zorki nekoliko ustavila.

«Starost?» je rekla že v zadregi ter se sklonila nižje nad svoj zapisnik.

«Pet in trideset — ampak jaz...»

«To je moja navada, da se takole nekoliko seznanim s svojimi pacienti — tako dela večina zdravnikov», se je skoraj opravičevala Zorka.

«Torej, kaj vas boli?»

«Srce», je šaljivo odgovoril Malič.

«Odložite, prosim, bomo pogledali.»

Zorka je vstala in je le z največjim trudom ohranila mirnost.

«Toda — saj jaz — jaz vam moram povedati, gospodična doktorica...»

«To mi lahko poveste potem — rajši si sama ustvarim svojo sodbo», ga je prekinila.

«Da — ampak...»

«Mudi se mi!» je rekla Zorka že nekoliko nestrpno, zakaj njegove oči so se ji smejale in Zorkina prisiljena vne-marnost se je tajala kakor sneg na soncu.

Mladi mož je zmignil z rameni in začel slačiji suknjič. Zorka je vestno poslušala utrip njegovega srca.

«Malo prehitro bije.»

«Po vaši krivdi», so mu v nasmehu zablesteli beli zobje med skoraj deškimi ustnicami.

Zorka je preiskovala dalje. Trdno je stisnila ustnice in ni več izpregovorila.

Vaš videz pomladi in polepša

v nekaj sekundah KHASANA rdečilo za usta in lica, z njim daste svojim ustom in licu svež in rožnat barvni ton. KHASANA rdečilo za ustne in lice ne pušča barve in je od-porno zoper vreme, vodo in poljube. Nihče ne opazi njegove uporabe. Za vsak lepotni tip pravi barvni ton.

Za diskretno barvanje: Superb I, za bolj živahen učinek: Superb II, za močnejše barvanje: Corail ali Carmin in za zagorelo lice: KHASANA Soleil.

KHASANA

dokler ni končala. Janko Malič jo je radovedno opazoval in se očitno za-baval.

«Oblecite se!» je rekla slednjič in glas se ji je malo tresel. Sedla je. Mladi mož jo je ubogal. Ko se je oblekel, je stopil k njej in se s hrbtom naslonil na mizo.

«Torej — ali ste spoznali, kako hudo bolno je moje srce? To opazujem že da-lje časa — že od tistega trenutka, ko sem vas prvič srečal in...»

«Molčite!» mu je jezno velela Zorka. «Vaše srce je popolnoma v redu — ste sploh zdravi! To je bilo... grdo z vaše strani.» V glasu dr. Lovšinove so tre-petale solze ponižanja. Le kako si je mogel dovoliti kaj takega!

Krepka roka se je položila tolažeče in nežno na njeno stisnjeno pest.

«Ne bodite hudi! To ni bila neumest-na šala. Saj sem vam vendar izkušal povedati, da nisem prišel kot bolnik. Prinesel sem vam samo — oprostite — vzorec zdravila proti revmatičnim bo-lečinam, dajem ga vsem zdravnikom v preizkušnjo.»

«Zdravilo proti revmatizmu... ah da — potem pa, prosim, oprostite», je za-šepetala Zorka in povesila glavo od sra-mu. Kar zadušiti jo je hotelo. Kaj si bo le mislil...

Janko Malič ji je nežno stisnil roko v svoji veliki dlani.

«Toda, gospodična doktorica, saj se vendar ni prav nič zgodilo. Pustim vam tukaj to zdravilo in...»

Kar nenadno je bila Zorka v njego-vem naročju in na svojih ustih je za-čutila vroč poljub. Položila si je roko na usta.

«Prosim vas, kaj to delate?»

Toda to ni zvenelo jezno, temveč bolj tako kakor srečno prestrašenje — in Janko Malič jo je iznova poljubil.

«Služil sem za trenutek vеди. Pustil sem, da ste na meni delali znanstvene poizkuse, jemljem torej zasluženi hono-rar. Za to se vendar plačuje, ne?»

ŽENITNI SLEPAR

Ako berete časopise, veste, kolikokrat imajo sodišča posla z ženitnimi sleparji. Obtožnica je skoraj vselej enaka in ka-že, da si je tak malopridnež kaj hitro znal pridobiti naklonjenost svoje žrtve, potem pa ji je izvabil zadnje prihranke.

Svarila dnevnikov nič ne pomagajo. Vedno se v nekih okoliščinah dobi žen-ska, ki verjame praznim obljubam slad-ko govorečega sleparja in se ne potru-di, da bi izsledila resnico. Tako jo oma-mijo besede, dejanja in velikodušnost «bodočega soproga», da bi niti ne ver-jela, da je slepar, ako bi ji tretja oseba svetovala, naj bo previdna.

Najmučneje pri takih sodnih obrav-navah je, kadar naj žrtev kot priča pove ali pojasni, kako je mogla verjeti takim izmišljotinam, ki so vendar na prvi pogled nesmisel.

Dogodi se tu pa tam, da sklene že-nitni slepar s svojo žrtvijo zakon po telefonu ali se «oženi» «v zastopstvu».

Veramon-ovitek z 2 tabletama

Ta zavojček zmore odslej vsakdo. Prosimo napravite poizkus in prepričali se boste o naglem učinku pri glavobolu, zobobolu in bolečinah zaradi ran.

VERAMON

Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami,
Ovitek z 2 tabletama

Učinek 1957. 1001 8. 111. 20-402 - 1. 4. 3. 1957

Prinese kar preprosto potrdilo, da je bila poroka vpisana v poročno matriko. To potrdilo je na četrtinko pole napisala nevešča roka in podpisal župan — brez štampljke, brez uradnega for-mularja — in vendar je «srečna neve-sta» — *maturantka gimnazije* — to ver-jela.

Skoro vsak ženitni slepar ima dolo-čene znake svojega «poklica» in teh značilnih posebnosti v nobenih okolno-stih ne more zakrinkati. Teh znakov je več in oprezní ženski docela zadostujejo za presajo moža, ki po njih ravna.

Ti znaki so:

1. Najprej ženitni slepar *pozve, kako «ležka» je njegova žrtev*, in sicer že preden jo začne naskakovati.

To doseže s tem, da odgovori na oglas, v katerem ženska sporoča višino dote, ali pa sam inserira in si izbere med ponudbami najbolj zaupljive žrtve. Pri seznanitvi v kavarni, tramvaju ali na ulici takoj omeni svoje ugodne gnotne razmere in spretno izvabi iz žrtve iz-javo glede njenega gnotnega stanja.

2. Ko dožene, da je žrtev «dovolj zre-la in težka», začne *dokazovati, da je ali znan v višjih krogih* (pozdravlja na ulici premožne osebe, jim daje visoke naslove: gospod svetnik, ravnatelj itd.) ali *da je bistro glave, izumitelj, spreten obrtnik itd.*

3. Zmerom je velik občudovalec *na-zorov svoje žrtve*. Vse, kar žrtev dela, mu je prav in sveto, vsaka želja sama po sebi razumljiva.

Pomladite kožo!
Privoščite ji tudi ponoči pravilno nego. Elida Citron Cold Cream čisti in hrani kožo ter jo ohrani svežo in čisto.

Gube bi Vas lahko izdale...

Skrbite za to, da gube ne bodo izdale Vaše starosti. Vaš obraz mora obdržati odraz mladosti. Negujte Vašo polt redno z Elida kremo Ideal za podnevi. Ta krema vsebuje učinkoviti hamamelis, ki polepša kožo, odstrani male poškodbe in gube, poživi uvelo kožo in ji da mladostni videz.

ELIDA IDEAL

4. Vselej je na prvi pogled zaljubljen in prav kmalu postane ljubosumen na moško družbo okrog žrtve.

5. Takoj se prisposobi temperamentu žrtve. Če je treba, je skrajno plah, naiven v ljubezni, sanjač in pesnik in strašno nežen. V intimni ljubezni čaka na trenutek — «ko jima goreča ljubezen da pozabiti na vse, kar je okoli njiju».

6. Ko si žrtev tako pripravi, ji obeta zakonski raj na zemlji, zida zlate gradove v oblake in sanjari o rodbini.

Potem začne govoriti o opremi stanovanja, o trgovini ali obrti, o izplačilu bratov in sester in o drugih izdatkih, za katere trenutno nima sredstev, zakaj svoj denar ima ali ugodno naložen ali pa tako investiran, da ga ne more takoj dvigniti.

Če je žrtev tako zaupljiva, da mu sama ponudi finančno pomoč, se najprej brani, potem jo pa sprejme ter ponuja in daje jamstvo (seveda nič vredno).

Z žrtvijo gre izbirat pohištvo itd., ki ga seveda takoj ne kupi, in plača majhno aro. Vso gotovino izvabi seveda iz žrtve nekaj dni pozneje, potem pa ali takoj izgine ali pa je še tako predrzen, da prinese «potrdilo», izvabi spet nov denar in šele potem izgine.

7. Toda vselej — in to je značilno za ženitne sleparje — svojo žrtev v zakon naravnost priganja, češ da kar koprni po rodbinskem ognjišču, in le malokdaj pretečeta do poroke dva ali trije meseci.

Zanimivo je, da ženitni sleparji po veliki večini niso lepi možje, temveč so neznatni, večkrat s telesno hibo, navadno preprosti, ne preveč izobraženi.

Svoji žrtvi pa znajo natvesti in jo prepričati, da so možje, kakršni so oni, najboljši soprogi.

Ali se lahko zavarujemo pred ženitnimi sleparji?

Lahko!

Vselej bi se morala ženska, preden vzame moža, ki se je z njim seznanila na ulici, v kavarni ali v plesni dvorani ali pa po oglasu v časniku, in sicer dobro informirati o njem, a ne morda pri hišnici, kjer stanuje, temveč v dobri informacijski pisarni, kjer dobi za razmera majhno pristojbino natančne podatke tudi glede navedenosti svojega bodočega soproga.

Mož, ki ima poštene namene, ni užaljen, ako zve, da ste se informirali — slepar brž izgine, kakor hitro mu povedate ta namen.

Bodite oprezni in ravnajte se po teh izkušenih nasvetih, pa ne boste padle v roke ženitnih sleparjev. L.

Epidemija gripe

V inozemstvu se vršijo zanimivi poskusi, kako bi se dalo preprečiti razširjevanje te zoprne in nevarne epidemije, ki se vsako leto ponavlja spomladi in jeseni. V raznih internatih, v večjih bankah, tovarnah, vojašnicah itd. so uvedene profilaktične uredbe. Daje se kinin v majhnih dozah redno skozi daljšo dobo; pokazalo se je, da se v takih skupinah ljudi gripa ni pojavila, in četudi se je v redkih primerih pojavila, je bil potek bolezni nagel in lahek.

Brez težav

deluje Darmol. K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čaja, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušenimi preparati, temveč urodite svojo prebavo z dobrim odvajalnim sredstvom

DARMOL
Reg. 3347/37 Dobil so v vseh lekarnah

Naša dekleta in knjiga

Ali radi čitate? Ali imate svojo knjižnico?

Kako boste odgovorili na te dve vprašanji?

Ne recite, da za take reči ni časa, ne denarja.

Ne mislim morda, da bi čitali po cele dneve in da bi se nič ne zmenili, kaj se godi okrog vas, ali da bi pri tem celo zanemarjali svoje dolžnosti.

Nasprotno: knjiga naj bo lepo v omari ali pa v predalu, in šele ko opravite svoje delo, je čas zanjo.

Po končanem delu ima vsak pravico, da se razvedri, torej tudi proti knjigi ne more biti ugovora.

Ako si dan prav razdelimo na čas dela, počitka in razvedrila, nam bo gotovo ostala ura, včasih tudi dve, ki ju lahko uporabimo za svojo izobrazbo. Vsak dan lahko dobimo ugoden trenutek za čitanje. Čas in denar moramo znati izkoristiti v svoj prid in ju ne smemo tritati.

Ne zavidajte prebivalcem velikih mest njih koncertov, gledališč, kina in zabav. Če teh ni, vam ostane še zmeraj knjiga, seveda mislim tu samo na dobro knjigo.

Platno v kinu se razsvetli in ugasne vsaki dve uri, — potem je vse končano in ostane le moten spomin, ko se lahko zatečemo h knjigi kadarkoli, vedno je za nas pripravljena.

Misli, ki jih obsega knjiga, naravnost prodirajo v naše misli in naša čustva. Misli, izražene v knjigi, imajo neizmer-

no moč nad svetom in nam omogočajo, da smo deležni duševnega bogastva, ki se vsak dan razdaja, pa ga vendar nikoli ne zmanjka.

Skoraj v vsaki vasi dobi žena danes že majhno knjižnico, iz katere lahko spozna boljše in lepše življenje.

Saj žena ne sme biti obsojena, da brezmiselno izpolnjuje svoje dolžnosti, ne da bi se zanimala za višje vrednote, sicer se njene duševne lastnosti ne morejo razvijati in postane kaj lahko malenkostna. Saj ne pozna nič boljšega, kar bi jo — od vsakdanjih skrbi utrujeno in izčrpano — osvežilo in povzdignilo.

Zato dobra knjiga brez dvoma močno vpliva na duševno življenje žene, dopolnjuje njeno izobrazbo, ji razširja obzorje in sodeluje pri tvoritvi njenega značaja.

Toda ni dovolj, če knjige samo čitamo, oskrbeti si moramo tudi lastno majhno knjižnico, tako da imamo svoje najboljše prijatelje stalno pri sebi.

Knjige kupujemo po tem, kakor nam dovoljujejo razmere. Na srečo pa je tudi več dni v letu, n. pr. god, rojstni dan, božič, ko se ponuja priložnost, da naša knjižnica obogati.

Knjige spravljamo vedno v zaprte omare, da se ne oprashi in umažejo. Ako nimamo knjig v originalni vezavi, jih zavijmo v ovojni papir temne barve in nalepimo na vsako listek z naslovom knjige.

Ali naj posojamo knjige — ali ne?

Mnogim se zdi, da se samo po sebi razume, da si izposojeno knjigo lahko zase obdržijo. Dobro vzgojen človek tega ne stori, ker ve, da je knjiga prav tako lastnina kakor vsak drug predmet, in izposojeno knjigo o pravem času — morda v 14 dneh — pošteno vrne.

Ako hočemo knjige posojati, si pripravimo manjše listke iz belega papirja, na katere napišimo 1. ime pisatelja in naslov knjige, 2. ime tistega, komu smo knjigo posodili, in 3. datum. Listek položimo v škatlico, ki jo imamo v ta namen v knjižnici. Šele ko se nam knjiga vrne, uničimo listek. Tako imamo stalno razvidnost glede stanja svoje knjižnice.

In zdaj še o tem, kako čitajmo!

Nikar si ne prizadevajmo, da bi «pogoltnili» kar največje število knjig. Ne čitajmo tudi zato, da bi čimprej zvedeli, «kako se je končalo».

Nasprotno, čitajmo rajši manj knjig, a tako, da nam bo ves potek dejanja jasen.

Nosilec Vašega šarma

Na prostore, v katerih se kretate, na toalete, na ljudi, s katerimi občujete, prinaša

„SOIR DE PARIS“
Vaš šarm. Ta parfüm je glasnik dobrega razpoloženja, ki ga povsod ustvarja Vaša prisotnost.

A. P.

187 C

ZAHTEVAJTE VZORCE NOVIH VONJEV
IN MODERNIH TONOV V VSEH
DROGERIJAH IN PARFUMERIJAH

Varuj in neguj svoje zobe,
dvakrat na dan s:

Chlorodont-zobno pasto

Mojstrovina

Dr. Oetkerjev
PEČILNIM PRAŠKOM

"Verjemite mi,
s pomočjo
tega recepta
s smetano mleka
so žene, stare povprečno
50 let, videti kakor
da štejejo komaj 30 let."

Namažite se na mestu,
označenim s strelico —
potem pa po vsem licu in vratu.

EVO Vam hitrega načina, da napravite gu-
basto, ohlapno in velo kožo spet svežo,
čvrsto in mlado. Zmešajte enoto čiste mlečne
smetane (očiščene s pankreatinom) z enoto
očiščenega oljčnega olja, potem zmešajte to
z dvema enotama najfinjše kreme. To bo
tako redilo Vašo kožo ter ji vrnilo mladost-
no svežost in lepoto v neverjetni meri. Neka
slavna igralka se je poslužila tega recepta,
da ohrani svoj mladostni videz in s 70 leti
je še vedno igrala vloge mladih žena. To
zmes Vam lahko napravi tudi Vaš lekarnar,
a pripravljanje male količine je zelo drago.
Krema Tokalon bele barve (ki ni mastna)
vsebuje mlečno smetano očiščeno in special-
no pripravljeno, z očiščenim oljčnim oljem,
da redi Vašo kožo. To je pravo hranilo za
kožo. Dobiva se v tubah po Din 12 — in 18.—
Uspešni rezultati so zajamčeni v vsakem pri-
meru, ali pa se Vam vrne dvojna kupna cena

Izkušnja.

«Ko sem se sešil iz zadnjega stanova-
nja, je gospodinja jokala.»

«To se pa pri meni ne more zgoditi,
ker je treba plačati stanovanje naprej.»

MEZ
odlična prediva
za ročna dela

C.M.S.

Pri gripi
AFLUKIN

DOBIVA SE
V VSEH APOTEKAH
Reg.br. 15426/38

KAŠTEL D.D. ZAGREB

Sodobno stanovanje, sodobna razsvetljava!

Poglejte nekaj modernih in ne dragih vzorcev lestencev, nočnih svetilk, krogel, kuhalnikov in likalnikov, še večjo izbiro pa dobite v našem katalogu.

21-17/ž Viseča ampula na ponikljani medeni palički, premer krogle 25 cm, šampanjska, rumena, fres, zelena ali modra
Din 85'-

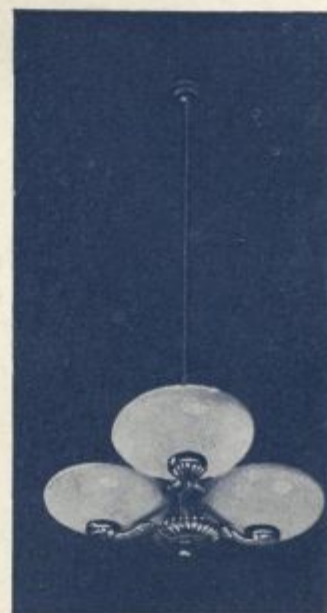
21-19/ž Viseča ampula, palička iz ponikljane mede s kombinacijo kavkaškega oreha, premer krogle 25 cm, šampanjska, rožnata, modra ali zelena
Din 125'-

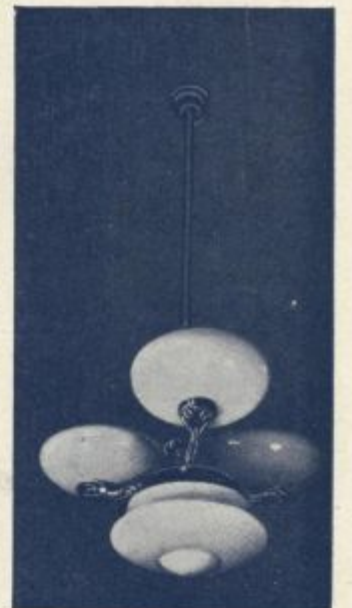
21-25 ž Lesteneč s 3 plus 1 plamen iz patinirane mede, z ornamentnim steklom, prav lična izdelava
Din 200'-

21-21/ž Lesteneč s 3 plameni iz ponikljane mede, kombinirane s kavkaškim orehom, krogle v šampanjski, fres, zeleni, rumeni ali modri barvi
Din 145'-

21-34/ž Lesteneč s 3 plameni, zelo lep, močna, moderna izdelava, patinirana med, steklo v šampanjski barvi
Din 345'-

21-39/ž Lesteneč 3 plus 1 plamen, zelo dekorativen, solidno izdelan iz patinirane mede, steklo v šampanjski barvi
Din 365'-

21-9/ž Nočna svetilka iz ponikljane mede z nepremičnim senčnikom v šampanjski, rožnati, zeleni, modri ali rumeni barvi
din 55'-

21-8/ž Stropna svetilka, kompletna ali brez žarnice, v fres, šampanjski, rumeni, zeleni ali modri barvi, premer 15 cm
Din 40.-, 18 cm Din 45'-

21-2/ž Električni likalnik „Omega“, 3 kg težak, ponikljan, potrošnja toka 450 do 525 vatov, brez kabla
Din 115'-

21-1/ž Električni kuhalnik, 500 vatov zelo praktičen za gospodinje, kompletan s priključnim vodom
Din 55'-

B l a g o v n a h i š a

Kastner & Ohler

Z a g r e b, I l i c a 4 i 6

Zahtevajte takoj naš razkošni katalog, ki ga dobite brezplačno